

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 23.5.2001
KOM(2001) 257 endelig
2001/0111 (COD)

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på
medlemsstaternes område

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

1. Indledning

- 1.1. Indførelsen af et unionsborgerskab "udgør en garanti for [borgernes] tilhørsforhold til et politisk fællesskab og et retsfællesskab". Således udtrykkes det i Europa-Parlamentets beslutning om den anden rapport fra Kommissionen om unionsborgerskab¹. I samme rapport² anfører Kommissionen, at unionsborgerskabet "har øget borgernes forventninger med hensyn til deres rettigheder og mulighederne for at få dem håndhævet". I konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Cardiff blev det fastslået, at "medlemsstaterne og alle institutionerne må gøre en vedvarende indsats for at bringe Unionen tættere på borgerne ved at gøre den mere åben, mere forståelig og mere relevant for det daglige liv".
- 1.2. I meddelelsen om opfølgningen af anbefalingerne fra gruppen på højt plan om den frie bevægelighed for personer³ bekræftede Kommissionen, at indførelsen af unionsborgerskabet har betydet, at "enhver unionsborger har ret til at færdes og opholde sig frit på en anden medlemsstats område. På den måde bliver disse rettigheder en integrerende del af alle unionsborgernes retssystem, der bør formaliseres i fælles retsregler. Kommissionen finder det derfor nødvendigt at harmonisere retsstillingen for alle EU-borgere i medlemsstaterne, uanset om de udøver erhvervsmæssig virksomhed eller ikke." Det er således nødvendigt med en ny tilgang til udøvelsen af unionsborgernes rettigheder, således at der indføres ét regelsæt for fri bevægelighed i overensstemmelse med artikel 17 og 18 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.
- 1.3. Dette forslag til direktiv er et led i den nye retlige og politiske situation, som unionsborgerskabet har skabt. Grundprincippet er, at unionsborgerne alt andet lige frit skal kunne rejse mellem medlemsstaterne på lignende eller samme måde som den pågældende medlemsstats egne statsborgere, der færdes frit og skifter bopæl eller arbejde i deres eget land. Yderligere administrative eller lovgivningsmæssige forpligtelser bør begrænses til det, der er strengt nødvendigt på grund af det særlige forhold, at den omhandlede er statsborger i en anden medlemsstat.
- 1.4. Forslaget har flere facetter: for det første er der nu tale om én tekst, hvilket vil forbedre læseligheden og åbenheden. Dernæst er formålet at lempe reglerne for udøvelse af retten til fri bevægelighed, der afhængig af hvor længe den pågældende person har opholdt sig i landet, betyder en automatisk forlængelse af opholdsretten til seks måneder, fjernelse af enhver betingelse og kategorisering af de berørte personer samt sidestilling med landets egne statsborgere efter fire års ophold i værtslandet. Endelig vil de begrænsninger, der gælder for opholdsretten blive bedre afgrænset. Endvidere vil direktivforslaget gøre det meget nemmere for unionsborgeres familiemedlemmer at færdes og opholde sig på medlemsstaternes område uanset deres nationalitet.

¹ Beslutning om den anden rapport fra Kommissionen om unionsborgerskab (KOM(97) 230 C4-0291/97), EFT C 226 af 20.7.1998, s. 61.

² Anden rapport fra Kommissionen om unionsborgerskab (KOM(97) 230 endelig).

³ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om opfølgningen af anbefalingerne fra gruppen på højt plan om den frie bevægelighed for personer (KOM(98) 403 endelig).

2. Direktivforslagets foranstaltninger

- 2.1. Unionsborgernes ret til indrejse og ophold er i øjeblikket reguleret af et indviklet lovkompleks, der består af to forordninger og ni direktiver. Disse instrumenter har forskellige retsgrundlag i EF-traktaten og dækker forskellige personkategorier.

Dette forslag samler disse kategorier i én retsakt. For de erhvervsaktive, dvs. arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, er den eneste betingelse for retten til ophold, at de har erhvervmæssig beskæftigelse, hvilket blot skal fremgå af en erklæring.

For ikke-erhvervsaktive personer bevares betingelsen om, at de skal råde over tilstrækkelige midler og være omfattet af en sygeforsikringsordning i de første fire år i værtslandet. Denne betingelse bevares for at undgå, at disse personer kommer til at udgøre en urimelig byrde for værtslandets finanser. Der sker imidlertid en lempelse, idet det beløb, der betragtes som tilstrækkeligt, ikke længere fastsættes i forslaget, og ikke kan fastsættes af medlemsstaterne, og beviset for, at disse betingelser er opfyldt, erstattes af en erklæring på tro og love, der kun kan efterprøves, hvis den pågældende person anmoder om social bistand eller dækning af en sygeforsikring for personer, der ikke har en sådan forsikring. Studerende skal bevise, at de er tilmeldt en uddannelsesinstitution og erklære at have adgang til tilstrækkelige midler og være omfattet af en sygeforsikringsordning.

- 2.2. Indførelse af en permanent opholdsret efter fire års regelmæssigt og uafbrudt ophold i et værtsland er en fornyelse, der er en logisk og nødvendig følge af en grundlæggende og personlig ret, som traktaten tillægger enhver unionsborger. Fire års ophold i værtslandet betyder, at enhver betingelse og begrænsning for de pågældende personers opholdsret forsvinder, samt at de sikres næsten samme behandling som værtslandets egne statsborgere.
- 2.3. Ovennævnte kort beskrevne målsætninger vil ikke kunne nås, hvis reglerne og den administrative praksis er tung og ubegrundet i en sådan grad, at de faktisk udgør en hindring for udøvelsen af unionsborgernes ret til fri bevægelighed. Formålet med dette direktivforslag er således at sikre, at unionsborgere og medlemmer af deres familie er omfattet af garantier og formaliteter, der "svarer til" forholdene for værtslandets egne statsborgere.

Den nugældende EU-ret opstiller allerede denne målsætning. Det hedder således i EF-traktatens artikel 40, at man skal afskaffe administrative fremgangsmåder og administrativ praksis, frister og andre begrænsninger, der kan hindre arbejdskraftens frie bevægelighed. Det hedder i artikel 9, stk. 3, i direktiv 68/360/EØF⁴ og artikel 7, stk. 3, i direktiv 73/148/EØF⁵, at "medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for i videst mulig omfang at forenkle formaliteter og fremgangsmåder ved erhvervelse af opholdsdokumenter".

⁴ Rådets direktiv 68/360/EØF/EØF af 15. oktober 1968 om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer, den danske specialudgave, 1. serie 68 (II), s. 477.

⁵ Rådets direktiv 73/148/EØF/EØF af 21. maj 1973 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsninger inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser, EFT L 172 af 28.6.1973, s. 14.

Der skal derfor i den nye EU-lovgivning indarbejdes administrative bestemmelser, der bl.a. tager højde for EF-Domstolens retspraksis.

Ifølge EF-Domstolens faste retspraksis (se f.eks. dom af 8. april 1976 i sag 48/75, Royer, Sml. 1976, s. 497, præmis 31 mv.) forholder det sig på den ene side sådan, at retten for unionsborgere til at rejse ind på en anden medlemsstats område og opholde sig dér i det af traktaten hjemlede øjemed er en ret, som er direkte afledt af traktaten eller efter omstændighederne af bestemmelser udstedt til dennes gennemførelse, og denne ret erhverves uafhængig af, om værtslandets kompetente myndighed har udstedt en opholdstilladelse. Udstedelse af en sådan tilladelse skal således udelukkende betragtes som en akt, der fra en medlemsstats side er bestemt til at fastslå den individuelle stilling for en statsborger fra en anden medlemsstat i forhold til fællesskabsrettens bestemmelser. Med andre ord har en opholdstilladelse ifølge EF-Domstolen udelukkende retskonstaterende værdi og påvirker ikke unionsborgernes opholdsret. På den anden side kan man ikke se bort fra, at medlemsstaterne har en legitim ret til - således som fastslået af EF-Domstolen - at have kendskab til befolkningsbevægelserne på deres respektive områder. Men en registrering hos de kompetente myndigheder på opholdsstedet sammen med et gyldigt identitetskort eller pas opfylder fuldt ud dette krav.

For det første udvider forslaget således varigheden af den periode, hvor man lovligt kan opholde sig i en medlemsstat, hvis man har et gyldigt identitetskort eller pas, uden at der kræves særlige formaliteter. Formålet med at forlænge denne periode fra tre til seks måneder er at tage højde for de moderne former for mobilitet, arbejde og livsstil med mindre tilknytning til ét sted.

Samtidig er det nødvendigt med en ny tilgang til udøvelse af opholdsretten, navnlig ved at begrænse forpligtelsen til at besidde en opholdstilladelse til de situationer, hvor det er begrundet. Forpligtelsen til at have en opholdstilladelse kunne begrænses til familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er statsborgere i en medlemsstat: hensigten er via en opholdstilladelse at gøre det nemmere for sidstnævnte at udøve den ret til fri bevægelighed, som fællesskabsretten tillægger dem.

Dette direktiv indeholder en udtømmende liste over de dokumenter, der skal fremlægges for værtslandets kompetente myndigheder, en beskrivelse af den fremgangsmåde, der skal anvendes, og en fastsættelse af de gældende frister, og det sikrer derved, at formaliteterne i forbindelse med unionsborgeres og deres familiemedlemmers udøvelse af opholdsretten forenkles i så høj grad som muligt, idet de begrænses til det strengt nødvendige.

- 2.4. Direktivforslaget tager ligeledes specifikt højde for situationen for unionsborgeres familiemedlemmer. Det er korrekt, at retten til at færdes og opholde sig på medlemsstaternes område for EU-borgeres familiemedlemmer ikke udtrykkeligt er fastslået i traktaten, men denne ret følger af retten til bevarelse af familiens enhed, der er tæt knyttet til retten til beskyttelse af familielivet, som er en grundlæggende ret i medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, og hvis overholdelse sikres af fællesskabsretten, ligesom den følger af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Ved at definere "familiemedlem" bredt indarbejder direktivforslaget EF-Domstolens retspraksis og tager højde for udviklingen af den nationale ret og fremmer samtidig unionsborgernes frie bevægelighed ved at fjerne enhver mulighed for, at

familiesammenføringsgrunde kan få negativ indflydelse. Ifølge nugældende EU-ret kan retten til ophold i værtslandet fratages fraskilte ægtefæller og børn, der er myndige eller ikke længere afhængige af den pågældende unionsborger uanset deres nationalitet. Dette problem er særlig alvorligt for familiemedlemmer, der er tredjelandstatsborgere. Det er derfor nødvendigt at indføre foranstaltninger, der giver nogle hensigtsmæssige løsninger, som respekterer familielivet og den menneskelige værdighed, dog med visse betingelser for at undgå misbrug.

- 2.5. Forslaget giver endvidere en bedre afgrænsning af mulighederne for at begrænse unionsborgeres og deres familiemedlemmers opholdsret. For det første skal der mindes om, at selve traktaten giver mulighed for at ophæve retten til fri bevægelighed og ophold, hvis det er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed. Selv om EF-Domstolen har accepteret, at begrebet offentlig orden kan variere afhængig af den nationale lovgivning, har Domstolen fortolket direktiv 64/221/EØF⁶ for at afklare begrebet i visse henseender, og det bør indarbejdes i dette direktivforslag, der erstatter direktiv 64/221/EØF. Indførelsen af nye bestemmelser baseret på de grundlæggende rettigheder vil give unionsborgerne flere garantier og en større sikkerhed både på det administrative og retlige plan i forbindelse med afgørelser, der begrænser deres grundlæggende ret til frit at færdes og tage ophold. Denne beskyttelse gælder også mindreårige, der har familiemæssig tilknytning til værtslandet, og personer, der har permanent opholdstilladelse.

3. Valg af retsgrundlag

- 3.1. Direktivforslaget er baseret på artikel 12, 18, stk. 2, artikel 40, 44 og 52. Da traktatens artikel 18, stk. 2, kan betragtes som et supplerende retsgrundlag, der udelukkende kan anvendes for ikke-erhvervsaktive personer, er det nødvendigt at anvende de særlige retsgrundlag i artikel 40, 44 og 52, der omfatter personer, der har erhvervmæssig beskæftigelse i værtslandet, således at der kan vedtages ét instrument og én fremgangsmåde, der dækker alle de fremgangsmåder, der er foreskrevet i ovennævnte bestemmelser. For at opfylde hovedformålet, der er at få indført et eneste instrument, giver Kommissionen afkald på at anvende den ret, som den er tillagt ifølge traktatens artikel 39, stk. 3, litra d), om udarbejdelse af gennemførelsesforordninger, der fastsætter vilkårene for retten til at blive boende på en medlemsstats område efter at have haft ansættelse dér. Direktivforslaget indeholder de bestemmelser, der allerede findes om retten til at blive boende i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1251/70⁷. Kommissionen vil senere fremlægge en tekst om ophævelse af denne forordning (se ligeledes kommentaren *nedenunder* til artikel 42).
- 3.2. Da dette direktivforslag er baseret på andre dispositioner end dem, der er defineret i afsnit IV i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, angående visum, asyl, immigration og andre politikker i forbindelse med fri bevægelighed for personer, er det nødvendigt at implementere det i retsfor skrifterne i alle Unionens medlemsstater.

⁶ Rådets forordning 64/221/EØF af 25. februar 1964 om samordning af de særlige foranstaltninger, som gælder for udlændinge med hensyn til rejse og ophold, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, den danske specialudgave 1. serie (63-64), s. 109.

⁷ Kommissionens forordning (EØF) nr. 1251/70 af 29. juni 1970 om arbejdstageres ret til at blive boende på en medlemsstats område efter at have haft beskæftigelse dér, den danske specialudgave 1. serie, 70 (II), s. 348.

4. Subsidiaritet og proportionalitet

- 4.1. Ifølge artikel 40, 44 og 52 skal Det Europæiske Fællesskab indføre de lovgivningsmæssige instrumenter, der er nødvendige for at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed - ret til indrejse og ophold - etableringsfrihed og fri udveksling af tjenesteydelser. Artikel 18, stk. 1, tillægger enhver unionsborger ret til at færdes og opholde sig på medlemsstaternes område, dog med de begrænsninger og betingelser, der er fastsat i traktaten eller den afledte ret. Medlemsstaterne har ingen beføjelser i den henseende. For det andet giver artikel 18, stk. 2, Fællesskabet mulighed for at vedtage bestemmelser, der gør det lettere at udøve retten til fri bevægelighed. Før artikel 18 blev indført i traktaten, gav artikel 235 (ny artikel 308) Fællesskabet mulighed for at vedtage foranstaltninger for at sikre den frie bevægelighed for personer uden erhvervsmæssig beskæftigelse (pensionister og ikke-erhvervsaktive), og artikel 7 (ny artikel 12) sikrede den frie bevægelighed for studerende.
- 4.2. De foranstaltninger, der er indeholdt i dette direktivforslag, respekterer de beføjelser, der er tillagt Det Europæiske Fællesskab, og som skal udøves i overensstemmelse med traktatens artikel 5, hvori det hedder, at "Fællesskabet handler kun i det omfang, det er nødvendigt for at nå denne traktats mål". Unionsborgernes ret til indrejse og ophold reguleres i øjeblikket af retsregler, der består af to forordninger og ni direktiver. Formålet med dette forslag er at samle disse regler i ét lovgivningsmæssigt instrument og samtidig indføre ændringer for at gøre det lettere at udøve disse rettigheder. Det er derfor nødvendigt at anvende et direktiv, hvis man kun vil have ét lovgivningsmæssigt instrument og samtidig opfylde de krav til valg af instrument, der følger af nogle af de artikler, som er retsgrundlaget for dette forslag.
- 4.3. Et direktiv gør det ligeledes muligt klart at definere principperne for udøvelse af retten til fri bevægelighed og ophold, og samtidig overlade det til medlemsstaterne at vælge de mest hensigtsmæssige former og midler til at indarbejde disse principper i deres egen retlige og administrative ramme. Nogle af direktivforslagets bestemmelser er imidlertid meget detaljerede for at undgå, at forskellig administrativ praksis eller forskellige fortolkninger skaber hindringer for den konkrete udøvelse af de omhandlede rettigheder. Fristen for gennemførelse af et direktiv giver medlemsstaterne mulighed for at vedtage alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at tilpasse den nuværende situation til de nye bestemmelser i direktivforslaget.

KOMMENTAR TIL ARTIKLERNE

Kapitel I

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 1

Direktivet erstatter en række lovgivningsmæssige instrumenter vedrørende fri bevægelighed og ophold. Det dækker derfor en række områder.

For det første fastsætter direktivet betingelserne for udøvelse af retten til fri bevægelighed og ophold for unionsborgere og deres familiemedlemmer. Disse bestemmelser erstatter bestemmelserne i direktiv 68/360/EØF, 73/148/EØF, 90/364/EØF⁸, 90/365/EØF⁹ og 93/96/EØF¹⁰ om retten til fri bevægelighed og ophold for arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, ikke-erhvervsaktive personer, pensionister og studerende.

For det andet fastlægger forslaget betingelserne for erhvervelse af permanent opholdsret, der er et nyt begreb, som indføres med direktivet. Bestemmelserne på dette område indarbejder og tilpasser bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1251/70 og direktiv 75/34/EØF¹¹ om arbejdstageres og selvstændige erhvervsdrivendes ret til at blive boende.

Endelig fastsætter forslaget de begrænsninger, der gælder for disse rettigheder ud fra hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, og det erstatter bestemmelserne i direktiv 64/221/EØF om offentlig orden.

Artikel 2

Denne artikel indeholder definitioner af tre begreber, der anvendes i forslaget.

1. Først en definition af begrebet unionsborger, der stammer fra traktatens artikel 17.
2. Dernæst en definition af begrebet familiemedlem. Hidtil har det været sådan, at spørgsmålet om, hvorvidt familiemedlemmer til en unionsborger, uafhængig af deres nationalitet, var omfattet af den frie bevægelighed, afhang af, hvilken kategori, den unionsborger, de var knyttet til, tilhørte. Ifølge artikel 10, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 1612/68¹² forholder det sig for arbejdstageres vedkommende sådan, at ægtefæller og efterkommere, der forsørges af vedkommende, eller slægtninge i opstigende linje, der ligeledes forsørges af vedkommende, indrømmes opholdsret. Den samme ret indrømmes i direktiverne om opholdsret for selvstændige erhvervsdrivende, ikke-erhvervsaktive og pensionister. Derimod giver

⁸ Rådets direktiv 90/364/EØF af 28. juni 1990 om opholdsret, EFT L 180 af 13.7.1990, s. 26.

⁹ Rådets direktiv 90/365/EØF af 28. juni 1990 om opholdsret for lønmodtagere og selvstændige, der er ophørt med erhvervsaktivitet, EFT L 180 af 13.7.1990, s. 28.

¹⁰ Rådets direktiv 93/96/EØF af 29. oktober 1993 om opholdsret for studerende, EFT L 317 af 18.12.1993, s. 59.

¹¹ Rådets direktiv 75/34/EØF af 17. december 1974 om retten for statsborgere i en medlemsstat til at blive boende på en anden medlemsstats område efter dér at have udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed, EFT L 14 af 20.1.1975, s. 10.

¹² Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet, den danske specialudgave 1. serie 68 (II), s. 467.

direktiv 93/96/EF om opholdsret for studerende kun denne ret til ægtefællen og dennes forsørgelsesberettigede børn. Det følger af dette, at moderen til en unionsborger, der arbejder i en anden medlemsstat, ikke på nuværende tidspunkt kan etablere sig sammen med sin søn, hvis hun ikke forsørges af denne, fordi hun selv har en indtægt, men denne indtægt ligger under det beløb, der i værtslandet er fastsat som tilstrækkeligt. På samme måde har moderen til en studerende ingen ret til at etablere sig med sin søn, medmindre hun råder over tilstrækkelige midler og er dækket af en sygeforsikringsordning.

I stk. 2 foreslås en bredere definition af familiemedlemmer.

Denne definition omfatter for det første både ægtefæller og ugifte partnere. I litra b), der er ny, behandles opholdsretten for unionsborgeres ugifte partnere. I den seneste tid har "familieenheden" gennemgået en hurtig udvikling, og et stigende antal personer, ofte med børn, danner i realiteten par. Endvidere har flere medlemsstater indrømmet en særlig status med en række rettigheder og forpligtelser til ugifte samboende par, der ønsker at være omfattet af en særlig ordning. Fællesskabsretten kan ikke ignorere denne udvikling i forbindelse med opholdsretten, og det foreslås med henblik på ophold at sidestille en ugift partner med en ægtefælle, når værtslandets lovgivning giver mulighed for en sådan status, og under alle omstændigheder på de betingelser der måtte gælde i værtslandets lovgivning.

For det andet omfatter definitionen ægtefællers efterkommere, uanset om de er mindreårige eller forsørgelsesberettigede, og ægtefællers slægtninge i opstigende linje, uanset om de forsørges eller ej.

Som understreget i rapporten fra gruppen på højt plan under Simone Veils ledelse er der ingen grund til at nægte børn på over 21 år, der ikke forsørges af deres forældre, eller slægtninge i opstigende linje, der ikke forsørges af deres børn, ret til at slutte sig til deres familie i en anden medlemsstat.

3. Endelige definerer artiklen begrebet værtsland.

Artikel 3

1. I denne bestemmelse fastsættes det, hvilke personer der er omfattet af direktivet. Der er tale om enhver unionsborger, der indrejser eller opholder sig i en anden medlemsstat, samt familiemedlemmer uanset nationalitet, der ledsager eller slutter sig til denne. Der er ikke knyttet betingelser til formålet med indrejsen eller opholdet. Det er oplagt, at unionsborgere kan rejse til en anden medlemsstat for at arbejde som lønmodtagere eller selvstændige, eller for at udøve en ikke-indtægtsgivende virksomhed eller tage en erhvervsuddannelse, eller som ikke-erhvervsaktive, pensionister, studerende eller som udbydere eller modtagere af tjenesteydelser.
2. Disse bestemmelser er baseret på de allerede eksisterende bestemmelser i artikel 10, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1612/68 og artikel 1, stk. 2, i direktiv 73/148/EØF, hvori det foreskrives, at medlemsstaterne skal begunstige adgangen for alle andre familiemedlemmer til unionsborgere og deres ægtefælle, som forsørges af dem, eller som i hjemlandet hører til deres husstand. Disse bestemmelser finder udelukkende anvendelse i de tilfælde, hvor den pågældende person er indehaver af en personlig opholdsret.

Artikel 4

Disse bestemmelser forpligter medlemsstaterne til at overholde princippet om ikke-forskelsbehandling ved gennemførelsen af alle de forpligtelser, der er foreskrevet i direktivet. Bestemmelsen tager højde for Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (artikel 21) og påvirker ikke forpligtelser, der måtte følge af andre internationale instrumenter, som f.eks. den europæiske konvention om beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (artikel 14).

Kapitel II

RETEN TIL AT FÆRDES OG TAGE OPHOLD PÅ INDTIL SEKS MÅNEDER

Artikel 5

1. Denne bestemmelse fastslår, at unionsborgere og deres familiemedlemmer har ret til at rejse fra én medlemsstat til en anden. Stk. 1 er stort set formuleret som artikel 2, stk. 1, i direktiv 68/360/EØF, hvori det hedder, at retten til at rejse ud af en medlemsstat "er alene afhængig af forevisning af et gyldigt identitetskort eller pas". Teksten her er tilpasset den nye situation med ophævelse af grænsekontrol inden for EU. Derfor er udtrykket "forevisning af" erstattet af "i besiddelse af".

Denne bestemmelse udvider retten til udrejse til også at omfatte familiemedlemmer, der ikke er unionsborgere, hvis de ledsager en unionsborger eller slutter sig til denne i værtslandet. Bestemmelsen er baseret på artikel 2, stk. 1, andet punktum, i direktiv 68/360/EØF.

2. Stk. 2 er baseret på artikel 2, stk. 4, i direktiv 68/360/EØF og fastslår, at medlemsstaterne ikke kan kræve hverken udrejsevisum eller pålægge nogen anden lignende forpligtelse for personer, der er omfattet af den frie bevægelighed.
3. Stk. 3 har samme indhold som artikel 2, stk. 2, i direktiv 68/360/EØF om medlemsstaternes udstedelse og forlængelse af rejsedokumenter (pas eller identitetskort) til egne statsborgere.
4. Stk. 4 indeholder og afklarer lignende bestemmelser i artikel 2, stk. 3, i direktiv 68/360/EØF om gyldigheden af rejsedokumenter.

Artikel 6

1. Stk. 1 er baseret på bestemmelserne i artikel 3, stk. 1, i direktiv 68/360/EØF om retten til indrejse på en medlemsstats område for unionsborgere og deres familiemedlemmer, hvis de er i besiddelse af et gyldigt identitetskort eller pas. Også her er udtrykket "forevisning af" erstattet af "i besiddelse af". Andet afsnit er baseret på artikel 3, stk. 2, i direktiv 68/360/EØF og fastslår, at medlemsstaterne ikke kan kræve hverken udrejsevisum eller pålægge nogen anden lignende forpligtelse.
2. Denne bestemmelse fastslår klart, at de eneste familiemedlemmer fra tredjelande, der kan underkastes visumpligt, er familiemedlemmer, der er statsborgere i et af de lande, der er opført i Rådets forordning (EF) nr. 539/2001 om fastlæggelse af listen over de tredjelande, hvis statsborgere skal være i besiddelse af visum ved passage af de ydre grænser, og listen over de tredjelande, hvis statsborgere er fritaget for dette

krav¹³. I andet punktum indføres der en ny bestemmelse, nemlig en sidestilling af visum og opholdstilladelse udstedt af en medlemsstat.

På nuværende tidspunkt er det allerede nemt for familiemedlemmer fra tredjelande at opnå et visum, hvis udstedelse endvidere skal være gratis. Denne foranstaltning fastholdes udelukkende for de familiemedlemmer, der endnu ikke er i besiddelse af en opholdstilladelse.

3. Formålet med denne bestemmelse er at begrænse stempeling af pas tilhørende familiemedlemmer til de strengt nødvendige tilfælde (dvs. indrejsestempel, hvorved det ophold, der er nævnt i visumet, påbegyndes, eller udrejsestempel, der afbryder opholdet). Stempeling er ikke mere relevant, når den pågældende person har opnået en opholdstilladelse, der giver ret til at ind og ud af området, så længe tilladelsen er gyldig.
4. Stk. 4 omhandler den situation, hvor personer, der er omfattet af retten til fri bevægelighed, ikke i forbindelse med passage af en grænse er i stand til at forevise de nødvendige dokumenter (pas eller identitetskort og eventuelt opholdstilladelse eller visum). I det tilfælde er medlemsstaten forpligtet til, før den pågældende person afvises, at give personen enhver mulighed for at bevise sin status som omfattet af retten til fri bevægelighed. Et familiemedlem vil f.eks. kunne fremskaffe de nødvendige dokumenter, hvis de blot er glemt hjemme. Hvis der er tale om visum, skal det undersøges, om familiemedlemmer, der er omfattet af visumpligten, har mulighed for at få udstedt et sådant ved grænsen.
5. En unionsborger kan i de første seks måneder af sit ophold blive i en anden medlemsstat ved blot at være i besiddelse af et identitetsdokument. Stk. 1 er baseret på allerede eksisterende bestemmelser i fællesskabsretten (artikel 8 i direktiv 68/360/EØF og artikel 4 i direktiv 73/148/EØF) men indfører to ændringer. For det første forlænges den periode, i hvilken man kan opholde sig på en anden medlemsstats område uden nogen formaliteter, til seks måneder. Denne frist tager højde for det forhold, at en person i princippet betragtes som bosat i et land, når den pågældende person opholder sig dér mindst seks måneder om året. På den måde bliver det nemmere at tage korte ophold, der ikke overskrider seks måneder, f.eks. for praktikanter, studerende osv. For det andet ændrer stk. 1 bestemmelserne i artikel 8, stk. 1, litra a), i direktiv 68/360/EØF, og artikel 4, stk. 2, tredje afsnit, i direktiv 73/148/EØF, hvor der henvises til det dokument "hvorpå den pågældende er rejst ind i landet", der ikke er forenelige med fraværet af kontrol ved de indre grænser. De erstattes derfor af en forpligtelse til at være i besiddelse af et identitetskort eller pas.

I andet punktum får værtslandet mulighed for at kræve, at de pågældende personer anmelder deres tilstedeværelse på området (en forpligtelse, der allerede eksisterer i den nuværende ret). Der er tale om en simpel anmeldelse hos de kompetente myndigheder, som allerede findes i visse medlemsstats nationale ret, og som alt andet lige følger reglerne for medlemsstatens egne statsborgere. Dette krav er foreneligt med medlemsstaternes kompetence hvad angår foranstaltninger, der tager sigte på at sikre et nøje kendskab til befolkningens bevægelser på deres område (se EF-Domstolens dom af 7. juli 1976 i sag 118/75, Watson, præmis 17 og 18).

¹³ EFT L 81 af 21.3.2001, s. 1.

Misligholdelse af denne forpligtelse kan eventuelt pålægges sanktioner, der ikke er diskriminerende, og som står i et rimeligt forhold til overtrædelsen.

6. De samme bestemmelser som i stk. 5 gælder for familiemedlemmer, der ikke er unionsborgere, og som ledsager eller tilslutter sig en unionsborger. Der findes en undtagelse for familiemedlemmer, der er omfattet af visumpligten, f.eks. fordi de endnu ikke har fået en opholdstilladelse udstedt af en anden medlemsstat. Disse personer skal ansøge om opholdstilladelse, før deres visum udløber, således at de ikke kommer til at befinde sig i en ulovlig situation.

Kapitel III

RET TIL OPHOLD AF MERE END SEKS MÅNEDERS VARIGHED

Artikel 7

1. Her defineres betingelserne for udøvelse af opholdsretten. Udøvelsen af denne ret bør lettes, men det forhold, at de sociale sikringsydelser på nuværende tidspunkt ikke er omfattet af fællesskabsretten og normalt ikke overføres, betyder, at der ikke er mulighed for en fuldstændig ligebehandling hvad angår sociale ydelser, uden at man derved løber den risiko, at visse kategorier, der er omfattet af opholdsretten, navnlig personer, der ikke har erhvervsmæssig beskæftigelse, bliver en urimelig byrde for værtslandets offentlige finanser.

For unionsborgeres vedkommende forklares disse betingelser nærmere i litra a), b), c) og d). Unionsborgere skal enten udøve erhvervsmæssig beskæftigelse som lønmodtager eller selvstændig, eller råde over tilstrækkelige midler og være dækket af en sygeforsikring, der dækker risici i værtslandet, eller være studerende og have fået tilladelse til at følge en erhvervsuddannelse i værtslandet.

Litra d) vedrører situationen for unionsborgere, der kan omfattes af opholdsretten, enten fordi de selv opfylder betingelserne i litra a), b) eller c) (udøve erhvervsmæssig virksomhed, råde over tilstrækkelige midler eller være studerende), eller fordi de er familiemedlemmer til en unionsborger, der opfylder disse betingelser. Når betingelserne er forskellige, afhængig af efter hvilke kriterier opholdsretten udøves, skal der af hensyn til den frie bevægelighed anvendes den ordning, der er mest gunstig for indehaveren af opholdsretten.

2. Opholdsretten for unionsborgeres familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, afhænger af unionsborgerens opholdsret, hvilket vil sige, at denne ret er knyttet til det familiemæssige bånd, og at de i bred betydning skal ledsage den pågældende unionsborger til værtslandet. Der er imidlertid undtagelser i tilfælde af unionsborgerens død eller udrejse eller i tilfælde af skilsmisse (artikel 12 og 13).

Artikel 8

1. EF-Domstolen har fastslået, at en opholdstilladelse ikke er en tilladelse men blot en retskonstaterende akt, der fastslår en allerede eksisterende ret (dom af 8. april 1976, sag 48/75/Royer, Sml. 1976, s. 497, præmis 50). Når man bevarer og fortsat anvender et sådant dokument, skal det være til gavn for unionsborgerne og ikke blot en administrativ byrde, der endda er bekostelig for medlemsstaterne.

Kommissionen mener ikke, at forpligtelsen til at udstede en fysisk opholdstilladelse er nødvendig. Derimod ville det være acceptabelt, hvis de unionsborgere, der ikke er statsborgere i medlemsstaten, var omfattet af de samme betingelser som medlemsstatens egne statsborgere, når de flytter, dvs. forpligtet til at tilmelde sig folkeregistret (eller et hvilket som helst andet nationalt system, der gælder for medlemsstatens statsborgere), således at medlemsstaterne bliver klar over personernes tilstedeværelse og f.eks. kan opføre dem i et register for unionsborgere, der ikke er statsborgere i medlemsstaten, således som det allerede sker i de fleste medlemsstater for valglisten vedrørende stemmeret til valg til Europa-Parlamentet og kommunalvalg.

Det er på den måde, man skal forstå bestemmelserne i stk. 1, første afsnit, der foreskriver, at medlemsstaterne kan pålægge unionsborgere og familiemedlemmer, der er statsborgere i en medlemsstat, at lade sig registrere hos de kompetente myndigheder på bopælsstedet.

2. Den frist for registrering, som gælder i værtslandet, skal være på mindst seks måneder i overensstemmelse med artikel 6, der giver ret til ophold på indtil seks måneder uden formaliteter. Det betyder ikke, at unionsborgere ikke kan lade sig registrere før udløbet af denne frist på seks måneder, hvis det skønnes nyttigt. Efter en sådan registrering foreskrives det i stk. 2, andet punktum, at den kompetente nationale myndighed derefter umiddelbart skal udstede et bevis for registrering. Dette bevis for registrering bliver en slags kvittering for borgeren og over for myndighederne et bevis på, at dette skridt er taget. Beviset udstedes umiddelbart af det ansvarlige kontor, når formaliteterne i stk. 3, 4 eller 6 er opfyldt. På beviset anføres borgerens navn og adresse. Det har ingen tidsmæssig gyldighed og angiver blot datoen for registrering. Det viser blot, at den administrative formalitet er foretaget.

Sidste punktum fastsætter de sanktioner, der gælder, hvis forpligtelsen til at lade sig registrere misligholdes. Disse sanktioner skal være ikke-diskriminerende og stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen. Da direktivet indeholder en særlig artikel om sanktioner i tilfælde af misligholdelse af de forpligtelser, der følger af dette direktiv, skal de nødvendigvis overholde principperne i den artikel.

3. Med henblik på udstedelse af et bevis for registrering skal unionsborgeren erklære enten at udøve erhvervmæssig virksomhed eller at have adgang til tilstrækkelige midler og være dækket af en sygeforsikring, hvis han ikke har erhvervmæssig beskæftigelse som lønmodtager eller selvstændig. Det system, der foreslås her, kan sammenlignes med det system, der allerede eksisterer for studerende i den nuværende lovgivning, og det betyder en mærkbar forenkling af udøvelsen af opholdsretten. Det er inspireret af ordningen med "overensstemmelseserklæringer", der kendes i nogle medlemsstater. En falsk erklæring kan eventuelt gøres til genstand for sanktioner, der skal overholde princippet om samme behandling som medlemsstatens egne statsborgere og proportionalitetsprincippet.

Ifølge den foreslåede ordning skal medlemsstaten ikke kontrollere, om borgeren opfylder betingelserne for ophold, men have tillid til dennes erklæring. Hvis der afgives falsk erklæring, eller hvis den pågældende person anmoder om offentlig hjælp, kan der anmodes om bevis for rådighed over tilstrækkelige midler og/eller indledes en administrativ undersøgelse, der eventuelt kan bringe opholdsretten for de pågældende i fare. På samme måde vil det forhold, at en borger ikke kan betale sine

lægeudgifter, fordi vedkommende ikke er dækket af en sygeforsikring, kunne medføre et civilretligt erstatningsansvar, og det vil ligeledes kunne bringe opholdsretten i fare.

Endelig skal det bemærkes, at forevisning af en sygeforsikringserklæring ikke fritager de pågældende personer fra at fremlægge beviser for en sådan dækning over for de instanser, der yder lægebehandling, hvis det er foreskrevet af den nationale lovgivning.

4. Unionsborgere, der begiver sig til en medlemsstat for at studere, skal bevise, at de er tilmeldt en godkendt uddannelsesinstitution for som hovedaktivitet at følge en erhvervsuddannelse, og de skal afgive erklæring på at råde over tilstrækkelige midler og være dækket af en sygeforsikring.
5. Det beløb, der betragtes som tilstrækkelige midler, kan ikke fastsættes af medlemsstaterne, som det er tilfældet i de nuværende retsregler, da en sådan fastsættelse ikke vil kunne tage højde for individuelle situationer.
6. Unionsborgere, der ønsker at etablere sig i en anden medlemsstat som familiemedlemmer til en anden unionsborger, der opfylder betingelserne for ophold, skal fremlægge bevis for, at de indgår i kategorierne i artikel 2, stk. 2, der definerer begrebet familiemedlemmer, eller i artikel 3, stk. 2.
7. Disse bestemmelser gengiver i det væsentligste på klarere vis visse bestemmelser i direktiv 68/360/EØF og indarbejder EF-Domstolens tekst om bevarelse af status som arbejdstager efter at være ophørt med at arbejde som lønmodtager eller selvstændig.

Artikel 9

1. Familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, skal anmode om opholdstilladelse. Den fysiske udstedelse af en opholdstilladelse til denne personkategori er i modsætning til unionsborgere nødvendig både af hensyn til den pågældende person (bl.a. af hensyn til sidestillingen af opholdstilladelse og visum efter artikel 6) og de offentlige myndigheder.
2. Der skal ansøges om opholdstilladelse senest seks måneder efter den pågældende persons indrejse på værtslandets område. Andet afsnit omhandler familiemedlemmer, der eventuelt er omfattet af visumpligten, og som skal ansøge om opholdstilladelse, inden deres visum udløber.
3. Denne bestemmelse giver medlemsstaterne ret til at anvende sanktioner som nævnt ovenfor i artikel 8, stk. 2, hvis forpligtelsen til at ansøge om opholdstilladelse ikke overholdes.

Artikel 10

1. Retten til ophold for familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, fastslås ved en opholdstilladelse, der udstedes senest tre måneder efter, at der er indgivet ansøgning derom. På opholdstilladelsen angives det klart, at der er tale om et familiemedlem til en unionsborger for at understrege, at den pågældende person er omfattet af fællesskabsretten. Der udleveres straks og gratis et bevis for, at der er indgivet ansøgning. Det skal fremgå af dette bevis, at den pågældende person er omfattet af fællesskabsretten.

2. Denne bestemmelse, der henviser til artikel 8, stk. 6, indeholder en udtømmende liste over de papirer, som familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, skal forevise for at få en opholdstilladelse. Det er de samme papirer, der kræves for familiemedlemmer, der er statsborgere i en medlemsstat.

Artikel 11

1. Opholdstilladelsen er gyldig i mindst fem år efter udstedelsen. Efter fire års fast ophold har familiemedlemmer ret til permanent opholdstilladelse og skal ansøge om ny opholdstilladelse efter bestemmelserne i kapitel IV. Da den oprindelige opholdstilladelse er gyldig i fem år, betyder det, at den pågældende person ikke på noget tidspunkt står uden tilladelse, hvis det skulle tage tid at få den nye opholdstilladelse (på grund af administrative formaliteter).

Ifølge den nuværende lovgivning vil familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, få udstedt et "opholdsbevis med samme gyldighed som for den arbejdstager, som han er knyttet til" (artikel 4, stk. 4, i direktiv 68/360/EØF). Da unionsborgere ifølge dette direktiv ikke længere får en opholdstilladelse men blot et bevis, der tjener som kvittering, er det ikke længere relevant at tale om gyldigheden af familiemedlemmers opholdstilladelse i forhold til unionsborgerens opholdstilladelse.

2. Fravær på over seks måneder eller mere af særlige grunde påvirker ikke opholdstilladelsens gyldighed. Denne bestemmelse er baseret på artikel 6, stk. 2, i direktiv 68/360/EØF, og udvider de mulige fraværsperioder, der er de samme som i artikel 18, stk. 1, i dette direktiv.

Artikel 12

1. Familiemedlemmer, der er unionsborgere, har en personlig ret til ophold. Deres opholdsret påvirkes således ikke, hvis den unionsborger, de er tilknyttet, dør eller udrejser. Formålet med disse bestemmelser er at fastslå, at hvis den unionsborger, der er hovedindehaver af opholdsretten udrejser eller dør, skal disse personer selv opfylde en af betingelserne for udøvelse af retten til ophold i artikel 7, stk. 1, indtil de selv har opnået permanent opholdsret.
2. Opholdsretten for familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, er knyttet til unionsborgeren. Hvis unionsborgeren afgår ved døden, kan familiemedlemmerne imidlertid bevare deres opholdsret. Der er ingen bestemmelser om de konsekvenser, som unionsborgerens udrejse vil få for familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, idet de i det tilfælde vil skulle udrejse sammen med unionsborgeren. Der findes en undtagelse i stk. 3 for børn, der studerer.

Opholdsretten for efterlevende familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, er betinget af, at de pågældende personer har erhvervsmæssig beskæftigelse, råder over tilstrækkelige midler, eller at de i værtslandet har status som familiemedlem til den person, der opfylder disse betingelser. Det gælder, indtil de selv har opnået permanent opholdsret. I modsætning til unionsborgere vil en erklæring her ikke være tilstrækkelig. De pågældende personer skal bevise, at de opfylder disse betingelser. Det fastsættes ligeledes her, hvilket beløb der anses som tilstrækkelige midler, og bestemmelsen indeholder ligeledes de gældende regler om ikke-erhvervsaktives ophold.

3. I stk. 3 fastslås det princip, der fremgår af EF-Domstolens dom af 15. marts 1989 i de forenede sager 389 og 390/87, *Echternach og Moritz*, der omhandler unionsborgeres børn, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, og som studerer og er integreret i værtslandets uddannelsessystem, og som det på grund af sprog, kultur mv. vil være vanskeligt at integrere i et nyt uddannelsessystem. Disse personer kan få problemer, hvis den forælder, der er unionsborger, forlader værtslandet af arbejdsmæssige grunde eller af andre grunde. Deres opholdsret kan begrænses til varigheden af deres studier, og den er betinget af, at børnene er tilmeldt en uddannelsesinstitution på sekundærniveau eller et højere niveau. Det er netop på dette uddannelsesniveau, at en integration i et andet uddannelsessystem bliver vanskeligere. Disse personers ophold er naturligvis omfattet af principperne i artikel 21 vedrørende ligebehandling.

Artikel 13

1. Skilsmisse eller ophævelse af ægteskabet påvirker ikke opholdsretten for familiemedlemmer, der selv er unionsborgere. Formålet med denne bestemmelse er at fastslå, at familiemedlemmer i tilfælde af ægteskabets opløsning selv skal opfylde betingelserne for ophold i artikel 7, stk. 1.
2. Bestemmelserne i denne artikels stk. 2 omhandler opholdsretten for familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er statsborger i en medlemsstat, i tilfælde af skilsmisse eller ophævelse af ægteskabet. Formålet med bestemmelsen er at sikre en vis retsbeskyttelse for disse personer, hvis opholdsret er knyttet til et familiemæssigt bånd i form af ægteskab, og som derfor kunne udsættes for afpresning med trusler om skilsmisse. Det skal understreges, at opløsning af ægteskabet nødvendigvis af hensyn til retssikkerheden forudsætter en uigenkaldelig skilsmisseerklæring. I tilfælde af separation påvirkes ægtefællens opholdsret ikke. EF-Domstolen har endvidere fastslået, at "de ægteskabelige bånd ikke kan anses for brudt, så længe ægteskabet ikke er blevet opløst ved en afgørelse fra den dertil kompetente myndighed. Dette er ikke tilfældet, når ægtefællerne blot ophæver samlivet, også selv om de har til hensigt senere at lade sig skille" (EF-Domstolens dom af 13. februar 1985 i sag 267/83, *Diatta*, Sml. 1985, s. 567, præmis 20).

Der er knyttet tre betingelser til denne ret, nemlig:

- a) ægteskabet skal, indtil proceduren vedrørende skilsmisse eller ophævelse af ægteskab indledes, have varet i fem år, hvoraf mindst ét år i værtslandet, for at undgå forsøg på at omgå bestemmelserne om opholdsret gennem proformaægteskaber
- b) forældremyndigheden til unionsborgerens børn er overdraget til den ægtefælle, der ikke er unionsborger, og hvis opholdsret er knyttet til det familiemæssige bånd i form af ægteskabet. Denne betingelse er både en fordel for børnene, der ikke forpligtes til at forlade værtslandet, hvor de eventuelt allerede er integreret, og for unionsborgeren, der vil have let ved at udøve sin samværsret.
- c) ægteskabet er blevet opløst på grund af en særlig vanskelig situation. Den formulering, der anvendes i artiklen, er vag, og kan bl.a. anvendes i tilfælde af vold i hjemmet.

Opholdsretten for familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, er betinget af, at de pågældende personer har erhvervsmæssig beskæftigelse, råder over tilstrækkelige midler, eller at de i værtslandet har status som familiemedlem til den person, der opfylder disse betingelser. Det gælder, indtil de selv har opnået permanent opholdsret. I modsætning til unionsborgere vil en erklæring her ikke være tilstrækkelig. De pågældende personer skal bevise, at de opfylder disse betingelser. Her fastsættes ligeledes det beløb, der anses som tilstrækkelige midler baseret på de gældende bestemmelser om ikke-erhvervsaktives ophold.

Kapitel IV

PERMANENT OPHOLDSRET

Retten til at blive boende er meget restriktiv i den gældende fællesskabsret og underkastet strenge betingelser. Kommissionen foreslår derfor at indføre en permanent opholdsret for unionsborgere og deres familiemedlemmer, selv om de ikke er statsborgere i medlemsstaten, hvis de har haft fast bopæl i fire år i træk i værtslandet. Flere medlemsstaters lovgivning giver allerede mulighed for en sådan permanent opholdsret uden hensyntagen til nationalitet, hvis visse betingelser om opholdets varighed er opfyldt.

Afsnit I

Erhvervelse af permanent opholdsret

Artikel 14

1. Enhver unionsborger erhverver en permanent opholdsret i værtslandet efter at have haft fast bopæl i fire år i træk i værtslandet. Den permanente opholdsret er ikke længere underkastet betingelserne i dette direktivs kapitel III.

Efter en tilstrækkelig lang opholdsperiode må det formodes, at borgeren har udviklet tætte bånd til værtslandet og er blevet integreret i samfundet, hvilket giver anledning til, hvad man kunne kalde en styrket opholdsret. Endvidere er integrationen af unionsborgere, der har taget varigt ophold i en medlemsstat, en afgørende faktor for at fremme den sociale samhørighed, hvilket er en af EU's grundlæggende målsætninger.

2. Familiemedlemmer, der ikke er unionsborgere, vil ligeledes kunne erhverve en permanent opholdsret, hvis de i bred betydning har boet fire år i værtslandet sammen med den unionsborger, de er tilknyttet.
3. Når først der er opnået permanent opholdsret, fortabes denne ret kun ved fravær på over fire år fra værtslandet. Indrømmelse af permanent opholdsret fastslår unionsborgeres og deres familiemedlemmers integration i værtslandet. Fravær på over fire år formodes at betyde, at denne integration er ophørt.

Artikel 15

Formålet med bestemmelserne i artikel 15 er at fastslå de eksisterende regler for retten til at blive boende.

1. I artikel 2 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1251/70 og artikel 2 i Rådets direktiv 75/34/EØF fastsættes de særlige betingelser for, at arbejdstagere, der ikke længere har erhvervsmæssig beskæftigelse i værtslandet, kan opnå en permanent ret til at blive boende, selv om de har boet i landet under fire år. Formålet med bestemmelserne i stk. 1 er at bevare denne mere favorable ordning for arbejdstagere i forhold til den generelle regel i artikel 14.
2. Stk. 2 er baseret på artikel 2, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1251/70 og direktiv 75/34/EØF.
3. Hvis en arbejdstager, der er unionsborger, har erhvervet permanent opholdsret på basis af bestemmelserne i stk. 1, overføres denne ret til familiemedlemmer uanset deres nationalitet og uden betingelser om forudgående ophold. Denne bestemmelse er baseret på de gældende bestemmelser i lovgivningen om retten til at blive boende, hvor det foreskrives, at familiemedlemmer har ret til vedvarende at blive boende på den pågældende medlemsstats område, hvis arbejdstageren har ret til at blive boende på den pågældende medlemsstats område (artikel 3, stk. 1, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1251/70 og Rådets direktiv 75/34/EØF).
4. Disse bestemmelser er baseret på artikel 3, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 1251/70 og artikel 3 i direktiv 75/34/EØF, der på visse betingelser giver familiemedlemmer til en unionsborger, der har været lønmodtager eller selvstændig, og som er afgået ved døden som følge af en arbejdsulykke, en permanent opholdsret, selv om arbejdstageren endnu ikke havde erhvervet denne ret. Der indføres en enkelt ændring, idet man nedsætter varigheden af det ophold, der skal have gået forud for dødsfaldet, til et år i forhold til de to år, der foreskrives i den nugældende lovgivning, og litra c) afklares.

Artikel 16

For klarhedens skyld omhandler disse bestemmelser familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, og som havde bevaret deres opholdsret i tilfælde af død eller skilsmisse fra unionsborgeren indtruffet før erhvervelse af permanent opholdsret, som omhandlet i bestemmelserne i artikel 12, stk. 2, og artikel 13, stk. 2. Hvis disse personer opfylder betingelserne i disse bestemmelser, får de permanent opholdsret, når de har haft fast bopæl i værtslandet i fire år i træk regnet fra datoen for deres indrejse.

Afsnit II

Administrative formaliteter

Artikel 17

1. Når der er opnået permanent opholdsret, giver det en række vigtige yderligere rettigheder, som adgang til social bistand i værtslandet for alle de personkategorier, der er omfattet af direktivet, eller forbud mod udvisning fra opholdslandets område. Derfor bør denne ret fastslås ved udstedelse af en opholdstilladelse. Opnåelse af en opholdstilladelse medfører naturligvis nogle administrative formaliteter, men disse formaliteter gælder én gang for alle, idet tilladelsen er tidsubegrænset.
2. Indehaveren af en permanent opholdsret har to år til at søge om opholdstilladelse. Denne bestemmelse er baseret på artikel 5, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 1251/70. Bestemmelsen kan i første omgang forekomme restriktiv, men det undgås på den

måde, at værtslandet indfører strammere frister. Manglende overholdelse af denne frist kan i øvrigt gøres til genstand for sanktioner, der er ikke-diskriminerende, og som står i rimeligt forhold til overtrædelsen, således som det også er tilfældet for forpligtelsen til at lade sig registrere i artikel 8.

3. Gyldigheden af denne opholdstilladelse påvirkes kun af fravær på over fire år.

Artikel 18

1. Bestemmelserne her er baseret på artikel 4, i forordning (EØF) nr. 1251/70 om retten til at blive boende, men indfører visse ændringer. Fast ophold kan bevises på forskellig måde, bl.a. gennem bevis for udøvelse af en erhvervsaktivitet, eller forevisning af huslejekvitteringer. Medlemsstaterne skal udvise smidighed med hensyn til beviser for opholdets varighed og kontinuitet. Varigheden af fravær, der ikke påvirker opholdets kontinuitet, er blevet udvidet til seks måneder eller over seks måneder, hvis der foreligger særlige grunde, som f.eks. aftjening af værnepligt, graviditet eller fødsel, studier eller erhvervsuddannelse eller udstationering.
2. Det fastslås her, at opholdets kontinuitet afbrydes, når der er truffet en gyldig afgørelse om udsendelse af indehaveren af opholdsretten.

Kapitel V

FÆLLES BESTEMMELSER FOR OPHOLDSRET OG PERMANENT OPHOLDSRET

Artikel 19

Første punktum er baseret på artikel 6, stk. 1, litra a), i direktiv 68/360/EØF samt artikel 5 i direktiv 73/148/EØF. Andet punktum gengiver princippet om ligebehandling og stammer fra EF-Domstolens dom af 28. oktober 1975 i sag 36/75, Roland Rutili mod Indenrigsministeriet, Sml. 1975, s. 1219, præmis 50.

Artikel 20

Unionsborgeres familiemedlemmer har uanset nationalitet ret til i værtslandet at udøve erhvervsmæssig beskæftigelse som lønmodtager eller selvstændig. Bestemmelserne i denne artikel sonderer ikke mellem forskellige familiemedlemmer. Det er en fornyelse i forhold til den nuværende lovgivning, der begrænser denne ret til ægtefæller og mindreårige eller forsørgelsesberettigede børn, selv om alle unionsborgeres ret til at udøve erhvervsmæssig beskæftigelse logisk set følger direkte af traktaten.

Artikel 21

1. Denne bestemmelse fastslår princippet om ligebehandling af unionsborgere og medlemsstatens egne statsborgere. Den er i de store linjer baseret på konklusionerne i EF-Domstolens dom af 12. maj 1998 i sagen C-85/96, Maria Martinez Sala mod Freistaat Bayern, Sml. 1998, s. I-2691, præmis 62, og etablerer en direkte forbindelse mellem ikke-diskriminering og opholdsret (EF-traktatens artikel 12 og 18, stk. 1).

Den samme ret til ligebehandling udvides til også at omfatte familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, og som har opholdsret eller permanent opholdsret i værtslandet.

2. Princippet om ligebehandling af enhver unionsborger modereres af denne bestemmelse, der betyder, at unionsborgere og familiemedlemmer, der bor i en anden medlemsstat uden der at udøve erhvervsmæssig beskæftigelse, ikke har ret til sociale ydelser for ikke at pålægge værtslandet en for stor økonomisk byrde. Det præciseres i øvrigt klart i artikel 7, at ikke-erhvervsaktive personer skal have rådighed over tilstrækkelige midler og være omfattet af en sygeforsikring. Hvis de anmoder om sociale ydelser, vil det bringe disse personers opholdsret i fare. Begrebet sociale ydelser omfatter ligeledes gratis lægehjælp, som ifølge værtslandets lovgivning ydes mindrebemidlede.

Værtslandet er heller ikke forpligtet til at yde studiestøtte til unionsborgere, der opholder sig på dets område med studier som hovedaktivitet. Studiestøtte henhører under sociale ydelser i bred forstand, og studerende har ifølge dette direktiv ikke ret til sådanne ydelser, da de over for den nationale myndighed skal erklære, at de råder over de nødvendige midler, således at de ikke bliver en byrde for værtslandets sociale system. For klarhedens skyld er det relevant at bevare denne bestemmelse. Det skal imidlertid understreges, at stk. 1 giver studerende ret til ikke at blive diskrimineret på grund af nationalitet på andre områder, som f.eks. hvad angår anden form for støtte eller mellemsigtede lån til nedsat rente for studerende.

Denne situation gælder indtil de pågældende personer har opnået en permanent opholdsret efter bestemmelserne i direktivets afsnit IV. Når denne ret er opnået, sidestilles de personer, der er omfattet af permanent opholdsret, med medlemsstatens egne statsborgere.

Artikel 22

1. Denne artikel er ny og præciserer værdien af de opholdsdokumenter, værtslandet udsteder, baseret på EF-Domstolens konklusion, hvorefter opholdstilladelsen er et retskonstaterende dokument, der ikke er en forudsætning for at udøve de rettigheder, der er forbundet med personers frie bevægelighed, herunder retten til ophold i en anden medlemsstat (se bl.a. Domstolens dom af 8. april 1976, sag 48/75 Royer, Sml. s. 497, præmis 50).
2. Opholdsdokumenter udstedes gratis til medlemsstaterne eller til samme gebyr som udstedelse af lignende dokumenter til medlemsstaternes egne statsborgere (f.eks. kunne gebyret for udstedelse af en opholdstilladelse være den samme som for udstedelse af et identitetskort til medlemsstatens egne statsborgere).

Artikel 23

I denne artikel udtrykkes princippet om ligebehandling hvad angår forpligtelsen til altid at kunne forevise et opholdsdokument. Første afsnit er inspireret af EF-Domstolens dom af 27. april 1989 i sag 321/87, Kommissionen mod Belgien, Sml. 1989, s. 976, præmis 12, og andet afsnit er inspireret af EF-Domstolens retspraksis (dom af 12. december 1989 i sag C-265/88, Messner, Sml. 1989, s. 4209, præmis 14 og af 30. april 1998 i sag C-24/97, Kommissionen mod Tyskland, Sml. 1998, s. I-2133).

Artikel 24

Der er tale om en ny bestemmelse, der har til formål at beskytte unionsborgere mod tilfældige afgørelser truffet af de offentlige myndigheder.

Bestemmelserne i denne artikel fastlægger de retlige procedurer, der gælder for personer, der er omfattet af opholdsretten, når en medlemsstat træffer en udsendelsesafgørelse af andre grunde end dem, der er nævnt i kapitel VI (offentlig orden). Det er de samme bestemmelser som for afgørelser om udsendelse truffet af hensyn til den offentlige orden, idet det gælder om at undgå, at en borger er mindre beskyttet mod afgørelser om udsendelse truffet af administrative grunde end mod afgørelser om udsendelse truffet af hensyn til den offentlige orden.

En udsendelsesafgørelse truffet af disse grunde kan ikke medføre et forbud mod indrejse på den medlemsstats område, der har truffet afgørelsen, hvorved en sådan foranstaltning afviger fra en udvisningsafgørelse truffet af hensyn til den offentlige orden.

Kapitel VI

BEGRÆNSNINGER I RETTEN TIL INDREJSE OG OPHOLD AF HENSYN TIL DEN OFFENTLIGE ORDEN, SIKKERHED OG SUNDHED

I overensstemmelse med EF-Domstolens retspraksis (dom af 3. juli 1980 i sag 157/79, Regina/Pieck, Sml. 1980, s. 2171) er det forbehold for personers frie bevægelighed, der opstilles i traktaten af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed, ikke en betingelse for at opnå indrejse- og opholdsret, men forbeholdet giver mulighed for i individuelle sager og i begrundede tilfælde at begrænse udøvelsen af denne ret, der følger direkte af traktaten. Medlemsstaterne kan derfor ikke generelt og uden en konkret begrundelse indføre begrænsninger af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed for at begrænse retten til fri bevægelighed og ophold.

Formålet med Kommissionens forslag er at sikre en bedre begrænsning af begrebet offentlig orden ved at indarbejde EF-Domstolens faste retspraksis på området ved at styrke den proceduremæssige beskyttelse, bl.a. ved altid at give adgang til domstolsprøvelse, og at øge beskyttelsen mod udsendelse, bl.a. for at tage højde for de omhandlede personers integration i værtslandet, samt at sikre en fuldstændig beskyttelse af mindreårige, der har familiemæssig tilknytning til værtslandet, og indehavere af en permanent opholdsret.

Artikel 25

1. Denne artikel fastslår det princip, der allerede findes i traktaten, nemlig at begrænsninger for den frie bevægelighed og ophold kun er mulige af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed. Der kan ikke lægges økonomiske hensyn til grund (artikel 2, stk. 2, i direktiv 64/221/EØF).
2. Foranstaltninger truffet af hensyn til den offentlige orden eller sikkerhed skal vedtages på baggrund af de berørte personers adfærd. En tidligere straffedom kan ikke alene begrunde en automatisk anvendelse af sådanne foranstaltninger (direktiv 64/221/EØF, artikel 3, stk. 1 og 2).

I dette afsnit defineres begrebet offentlig orden efter EF-Domstolens dom af 27. oktober 1977 i sag 30/77, Bouchereau, Sml. 1977, s. 1999, præmis 35. Den trussel, som den pågældende person repræsenterer, skal være aktuel og alvorlig og udtryk for et personligt forhold.

Dette afsnit giver retskraft til det princip, der følger af EF-Domstolens dom af 18. maj 1982 i de forenede sager 115 og 116/81 Adoui og Cornuaille, Sml. 1982,

s. 1665, præmis 8, der på den ene side afklarer begrebet alvorlig trussel og på den anden side sikrer ligebehandling af statsborgere fra andre medlemsstater og medlemsstatens egne statsborgere.

3. Stk. 3 er med få ændringer en gentagelse af artikel 3, stk. 3, i direktiv 64/221/EØF.
4. Stk. 4 er med få ændringer en gentagelse af artikel 5, stk. 2, i direktiv 64/221/EØF.
5. Stk. 5 er med få ændringer en gentagelse af artikel 3, stk. 4, i direktiv 64/221/EØF.

Artikel 26

1. Disse bestemmelser har til formål at give en øget beskyttelse mod udsendelse, idet medlemsstaterne, før de træffer en afgørelse om udsendelse for en unionsborger eller et familiemedlem, skal vurdere den pågældende persons integration i værtslandet på basis af visse kriterier, som der gives eksempler på. Der er ikke tale om en bestemmelse uden retlige følger, da en afgørelse truffet af medlemsstaterne, som ikke tager højde for disse forhold, vil kunne betragtes som urimelig og derfor vil kunne ophæves af de nationale domstole, der som det tydeligt anføres i dette direktiv (artikel 29, stk. 4), skal kontrollere, om der faktisk er taget højde for disse forhold.
2. Denne bestemmelse indfører en fuldstændig beskyttelse mod udsendelse af unionsborgere eller familiemedlemmer, der har permanent opholdsret, og for mindreårige familiemedlemmer. Hvad angår mindreårige er denne beskyttelse indført af humanitære grunde. Hvad angår personer, der har erhvervet en permanent opholdstilladelse, formodes det, at disse personer er meget integreret i værtslandet, hvilket gør en udsendelse urimelig. En afgørelse om udvisning har meget alvorlige følger for de berørte personer, idet afgørelsen bryder alle de følelsesmæssige og familiemæssige bånd, personen måtte have udviklet i værtslandet.

Artikel 27

1. Denne bestemmelse fastlægger de sygdomme og de former for invaliditet, der kan begrunde en afvisning af indrejse eller ophold med henvisning til den offentlige sundhed. Der er tale om visse sygdomme og former for invaliditet, der fremgik af bilag til direktiv 64/221/EØF, og som stadig er aktuelle. Da de øvrige sygdomme ikke er aktuelle, er bilaget til direktiv 64/221/EØF ikke medtaget i denne tekst.
2. Denne begrænsning er baseret på artikel 4, stk. 2, i direktiv 64/221/EØF, og giver ikke mulighed for at drage opholdstilladelsen i tvivl af sundhedsgrunde.
3. Anvendelsen af disse bestemmelser skal være en absolut undtagelse og kræver, at der er alvorlige tegn på, at den pågældende person lider af en af de sygdomme eller en af de former for invaliditet, der kan begrunde en afvisning af indrejse eller ophold, og at værtslandet påtager sig alle omkostninger i forbindelse med denne undersøgelse. En sådan undersøgelse kan under ingen omstændigheder gennemføres systematisk, hvilket ville overflødiggøre bestemmelserne om udstedelse af et bevis for registrering eller opholdstilladelse efter artikel 8 eller 10.

Artikel 28

1. Denne bestemmelse er baseret på artikel 7, første afsnit, i direktiv 64/221/EØF, og præciserer den måde, hvorpå afgørelsen skal meddeles den pågældende person ifølge

princippet i EF-Domstolens dom af 18. maj 1982 i de forenede sager 115 og 116/81, Adoui og Cornuaille, Sml. 1982, s. 1665, præmis 13. Det kræves ikke, at afgørelsen oversættes til den pågældende persons sprog, navnlig ikke når der er tale om et mindre kendt sprog, men det pålægges medlemsstaterne at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for, at den pågældende person har forstået afgørelsens indhold og virkning.

2. Denne bestemmelse er baseret på artikel 6 i direktiv 64/221/EØF og fastslår to principper, der er inspireret af EF-Domstolens retspraksis (dom af 28. oktober 1975 i sag 36/75, Rutili, Sml. 1975, s. 1219, præmis 39), hvorefter medlemsstaten er forpligtet til på samme tidspunkt, som den pågældende person får meddelelse om den restriktive foranstaltning, der er truffet over for ham, at give en udførlig meddelelse om de hensyn, der ligger til grund for beslutningen, således at personen sættes i stand til at sikre sit forsvar på en hensigtsmæssig måde. Der tilføjes en yderligere garanti, hvorefter afgørelsen om afvisning af indrejse eller ophold ikke blot skal være begrundet, men også forelægges i skriftlig form, således at de kompetente retsinstanser eventuelt kan foretage en egentlig retlig kontrol.
3. For yderligere at beskytte den pågældende person skal denne underrettes om, hvilke muligheder der er for at påklage den afgørelse, hvorved indrejse eller ophold nægtes. Sidste afsnit er baseret på artikel 7, andet afsnit, i direktiv 64/221/EØF og giver den berørte person mulighed for bortset fra hastende tilfælde at blive i værtslandet i mindst fjorten dage eller en måned afhængig af situationen, hvilket giver personen tilstrækkelig tid til at indgive klage.

Artikel 29

1. Disse bestemmelser tager sigte på at sikre indehaverne af opholdsret adgang til administrativ og retlig prøvelse og giver dem på den måde en fuldstændig retsbeskyttelse.
2. Denne fuldstændige retsbeskyttelse udelukker ikke, at en medlemsstat giver mulighed for prøvelse ved en administrativ myndighed. I den henseende skal objektivitetsbetingelserne i artikel 9 i direktiv 64/211/EØF overholdes, herunder betingelsen om, at der skal indhentes udtalelse fra en kompetent myndighed, der ikke er den samme som den myndighed, der er kompetent til at træffe afgørelse om afvisning af indrejse eller om udsendelse, ligesom garantierne for retten til forsvar skal sikres.
3. Denne bestemmelse betyder, at den nationale domstol vil få mulighed for at suspendere gennemførelsen af afgørelsen om afvisning af indrejse eller udsendelse, når beslutningen i første omgang ser ud til at være ubegrundet, også selv om den nationale lovgivning ikke giver mulighed for en sådan opsættende virkning. Muligheden for, at en klage automatisk får opsættende virkning, er ikke en hensigtsmæssig løsning, da det kan give mulighed for misbrug. Man må basere sig på de nationale domstoles afgørelser for at sikre, at både enkeltpersoners og medlemsstaternes interesser beskyttes på en hensigtsmæssig måde.
4. Denne bestemmelse, der er baseret på præmis 15 i dommen Adoui og Cornuaille, gør det klart, at prøvelse ved de nationale domstole ikke blot er en prøvelse af lovmæssigheden, som i dette tilfælde kun ville få begrænset betydning, men en prøvelse af de forhold, der ligger til grund for den anfægtede afgørelse. Andet afsnit i

stk. 4 inddrager alle de forhold, der er nævnt i direktivets artikel 26, i de nationale domstoles prøvelse, idet de pålægges at foretage en vurdering af den anfægtede foranstaltning i forhold til det grundlæggende princip om proportionalitet.

5. Stk. 5 giver medlemsstaterne mulighed for at afvise den pågældende persons tilstedeværelse på deres område indtil retssagen indledes, såfremt der sikres den pågældende en retfærdig rettergang og adgang til at fremføre alle sine indsigelser (EF-Domstolens dom i sagen Pecastaing, præmis 13).

Artikel 30

1. Denne bestemmelse fastslår den ret, som EF-Domstolen allerede har fastslået (dom af 18. maj 1982 i de forenede sager 115 og 116/81, Adoui og Cornuaille, præmis 12; dom af 19. januar 1999 i sag C-348/96, Donatella Calfa), der udelukker, at en person, over for hvem der er truffet en afgørelse om udsendelse fra en medlemsstats område med henvisning til den offentlige orden eller sikkerhed, for livstid kan forbydes indrejse på området.
2. Stk. 2 fastslår, at den rimelige frist for indgivelse af ny ansøgning, som der henvises til i EF-Domstolens dom i sagen Adoui og Cornuaille, højst kan være på to år fra datoen for afgørelsen om afvisning af indrejse eller udsendelse fra medlemsstatens område. Ved behandlingen af den nye ansøgning skal medlemsstaten tage højde for enhver konkret ændring af de forhold, der begrundede den første afgørelse om udsendelse.

Bestemmelsen fastsætter ligeledes den frist, inden for hvilken medlemsstaten skal behandle den nye ansøgning for ikke at underminere hensigten med første afsnit.

3. Stk. 3 er baseret på præmis 12 i ovennævnte dom i sagen Adoui og Cornuaille. Bestemmelsen er nødvendig for at undgå eventuelle misbrug.

Artikel 31

1. Denne nye bestemmelse vedrører de tilfælde, hvor afgørelsen om udsendelse træffes som en straf eller som en anden foranstaltning vedrørende fængselsstraf, der enten træffes af en kriminalret eller en administrativ myndighed, som det er tilfældet nogle medlemsstater for visse straffedommes vedkommende. I princippet henhører strafferetten under medlemsstaternes kompetence, men det fremgår af EF-Domstolens faste retspraksis, at fællesskabsretten begrænser denne kompetence, og medlemsstatens lovgivning kan faktisk ikke begrænse de grundlæggende frihedsrettigheder, som fællesskabsretten sikrer (dom af 2. februar 1989 i sag 186/87, Cowan, præmis 19). I medfør af denne nye bestemmelse skal de nationale kriminalretter og administrative myndigheder, før de beslutter at udsende en unionsborger eller et familiemedlem, uanset nationalitet, som en straf eller en anden foranstaltning vedrørende fængselsstraf ifølge national lovgivning fremover overholde fællesskabsretten, herunder bestemmelserne i dette direktiv, herunder artikel 25, 26, 27 og 30, stk. 1.
2. I flere medlemsstater træffes udsendelsesafgørelsen om udsendelse på et bestemt tidspunkt, ofte samtidig med afsigelse af en straffedom, mens den faktiske gennemførelse af foranstaltningen finder sted på et senere tidspunkt, nu og da flere år efter den oprindelige afgørelse. Ifølge stk. 2 skal medlemsstaterne sikre, at faren for

den offentlige orden og sikkerhed fortsat eksisterer, når afgørelsen om udsendelse gennemføres, og de skal sikre sig, at de forhold, der førte til den oprindelige afgørelse ikke har ændret sig.

Kapitel VII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 32

Da der med direktivet indføres en ny ordning for unionsborgeres frie bevægelighed og ophold, og da der indføres nye rettigheder, er det hensigtsmæssigt, at medlemsstaterne oplyser unionsborgernes om deres rettigheder og forpligtelser på de områder, direktivet dækker.

Artikel 33

Denne bestemmelse fastsætter principperne for de sanktioner, der anvendes i tilfælde af en krænkelse af de nationale bestemmelser, der er indført i medfør af dette direktiv. Sådanne sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning, og de skal være sammenlignelige med de sanktioner, der gælder for medlemsstatens egne statsborgere i tilfælde af mindre lovovertrædelser. Denne bestemmelse indarbejder EF-Domstolens faste retspraksis på dette område (sag C-265/88 *Messner* og C-24/97 *Kommissionen/Tyskland*).

Artikel 34

Direktivet forhindrer ikke, at medlemsstaterne anvender nationale bestemmelser, der for statsborgere fra andre medlemsstater er mere gunstige end bestemmelserne i dette direktiv. Hvis lovgivningen i en medlemsstat således foreskriver, at et familiemedlem, der er tredjelandstatsborger, kan få selvstændig status efter to års ophold, kan denne bestemmelse fortsat finde anvendelse.

Artikel 35

Denne artikel angiver de bestemmelser i fællesskabsretten, der ophæves eller udgår, og de bestemmelser, der bevares. I praksis er det kun forordning (EØF) nr. 1612/68 og forordning (EØF) nr. 1251/70 af de nuværende tekster om fri bevægelighed og opholdsret, der bevares.

Hvad angår forordning (EØF) nr. 1612/68 betyder dette direktiv bortfald af nogle af bestemmelserne vedrørende begrebet familiemedlem og familiemedlemmers adgang til beskæftigelse. Bestemmelserne i dette direktiv i den henseende gælder alle, og de erstatter derfor lignende bestemmelser, der hidtil har været gældende i forordning (EØF) nr. 1612/68.

Når direktivet er blevet vedtaget, vil Kommissionen fremlægge et forslag om ophævelse af forordning (EØF) nr. 1251/70, der blev vedtaget på basis af traktatens artikel 39, stk. 3, litra d), der giver Kommissionen enekompetence vedrørende arbejdstageres ret til at blive boende.

For at undgå et retligt tomrum vil bestemmelserne i denne artikels stk. 1 og 2 finde anvendelse pr. 1. juli 2003.

Artikel 36

Ifølge denne artikel skal Kommissionen udarbejde en rapport om anvendelsen af direktivet, som det ofte er tilfældet for nye direktiver. Kommissionen får således mulighed for at sikre, at direktivet gennemføres korrekt, fastslå eventuelle vanskeligheder med den praktiske gennemførelse og vurdere behovet for eventuelle ændringer af bestemmelserne.

Artikel 37

Medlemsstaterne skal vedtage og offentliggøre dette direktiv inden den 1. juli 2003 og anvende bestemmelserne fra den 1. juli 2003. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om, hvilke ændringer af deres love og administrative bestemmelser der er foretaget. Vedtagelsen af disse bestemmelser skal ledsages af en henvisning til dette direktiv.

Artikel 38

Denne artikel fastsætter datoen for direktivets ikrafttrædelse.

Artikel 39

Direktivet er rettet til medlemsstaterne.

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 12, 18, 40, 44 og 52,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg²,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget³,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251⁴, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I de fælles bestemmelser i afsnit I i traktaten om Den Europæiske Union opstilles det bl.a. som Unionens mål "at styrke beskyttelsen af medlemsstaternes statsborgeres rettigheder og interesser gennem indførelsen af et unionsborgerskab".
- (2) Den frie bevægelighed for personer er en af de grundlæggende friheder i det indre marked, der i medfør af EF-traktatens artikel 14, stk. 2, indebærer et område uden indre grænser, hvor denne frihed sikres med traktatens bestemmelser.
- (3) Ved EF-traktatens artikel 17 og 18 indføres et unionsborgerskab, og der gives unionsborgerne en primær og individuel ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område.
- (4) Styrkelsen af mobiliteten for studerende, forskere, uddannelsessøgende, volontører og undervisere er en af Den Europæiske Unions politiske prioriteter,
- (5) For at lette udøvelsen af denne ret er det nødvendigt i overensstemmelse med traktatens artikel 18, stk. 2, at revurdere den sektoropdelte og fragmentariske tilgang til retten til fri bevægelighed og ophold efter Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet⁵, Rådets direktiv 68/360/EØF af 15. oktober 1968 om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres

¹ EFT L

² EFT L

³ EFT L

⁴ EFT L

⁵ Den danske specialudgave, første serie 68 (II), s. 467. Forordningen er senest ændret ved forordning (EØF) nr. 2434/92 (EFT L 245 af 26.8.1992, s. 1).

familiemedlemmer⁶, Rådets direktiv 73/148/EØF/EØF af 21. maj 1973 om ophævelse af rejse- og opholdsbegrænsninger inden for Fællesskabet for statsborgere i medlemsstaterne med hensyn til etablering og udveksling af tjenesteydelser⁷, Rådets direktiv 90/364/EØF af 28. juni 1990 om opholdsret⁸, Rådets direktiv 90/365/EØF af 28. juni 1990 om opholdsret for lønmodtagere og selvstændige, der er ophørt med erhvervsaktivitet⁹, og Rådets direktiv 93/96/EØF af 29. oktober 1993 om opholdsret for studerende¹⁰.

- (6) For at unionsborgerne kan udøve deres ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område på betingelser, der sikrer frihed og værdighed, kræver det, at denne ret indrømmes familiemedlemmer uanset nationalitet. Definitionen af familiemedlemmer bør udvides og standardiseres for alle personer, der er omfattet af opholdsretten.
- (7) Det er nødvendigt klart at definere formaliteter og kontrolforanstaltninger i forbindelse med unionsborgeres frie bevægelighed på medlemsstaternes område. Det er ligeledes nødvendigt gennem en sidestilling af opholdstilladelse og visum til kortvarigt ophold at lette den frie bevægelighed for familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, og som er omfattet af visumpligten efter Rådets forordning (EF) nr. 539/2001 af 15. marts 2001 om fastlæggelse af listen over de tredjelande, hvis statsborgere skal være i besiddelse af visum ved passage af de ydre grænser, og listen over de tredjelande, hvis statsborgere er fritaget for dette krav¹¹.
- (8) For at tage højde for de nye former for mobilitet, arbejde og livsstil med mindre tilknytning til ét sted bør unionsborgeres ophold på under seks måneder ikke kræve andre formaliteter end besiddelse af et gyldigt identitetskort eller pas.
- (9) Det bør imidlertid undgås, at personer, der er omfattet af retten til fri bevægelighed, bliver en urimelig byrde for værtslandets offentlige finanser i den første opholdsperiode. Der vil derfor blive indført en ordning, der betyder, at unionsborgeres udøvelse af retten til ophold af mere end seks måneders varighed er betinget af, at de har erhvervmæssig beskæftigelse, eller for de personer, der ikke har erhvervmæssig beskæftigelse, at de har adgang til tilstrækkelige midler og er omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtslandet for dem selv og familiemedlemmerne, eller at de er studerende, der følger en erhvervsuddannelse i værtslandet, eller at de er familiemedlemmer til en unionsborger, der opfylder en af disse betingelser.
- (10) Unionsborgeres grundlæggende og personlige ret til at tage ophold i en anden medlemsstat kræver ikke udstedelse af en opholdstilladelse. Forpligtelsen til at besidde en opholdstilladelse bør derfor begrænses til behørigt begrundede situationer, navnlig de familiemedlemmer til en unionsborger, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, og ophold på mere end seks måneder.

⁶ Den danske specialudgave, første serie 68 (II), s. 477. Direktivet er senest ændret ved akten vedrørende Østrigs, Finlands og Sveriges tiltrædelse fra 1994.

⁷ EFT L 172 af 28.6.1973, s. 14.

⁸ EFT L 180 af 13.7.1990, s. 26.

⁹ EFT L 180 af 13.7.1990, s. 28.

¹⁰ EFT L 317 af 18.12.1993, s. 59.

¹¹ EFT L 81 af 21.3.2001, s. 1.

- (11) For ophold af over seks måneders varighed vil unionsborgerens registrering hos de kompetente myndigheder på bopælsstedet, ledsaget af et særligt bevis sammen med besiddelse af et gyldigt identitetskort fra hjemlandet eller et gyldigt pas, være en tilstrækkelig og rimelig foranstaltning, der svarer til værtslandets ønske om at have kendskab til befolkningsbevægelserne i landet.
- (12) De dokumenter, som myndighederne kræver for at udstede et bevis eller en opholdstilladelse, skal være klart definerede for at undgå forskellig administrativ praksis eller forskellige fortolkninger, der kan udgøre en urimelig hindring for unionsborgeres og familiemedlemmers udøvelse af opholdsretten.
- (13) Familiemedlemmer skal ligeledes sikres retsbeskyttelse i tilfælde af unionsborgerens død eller opløsning af ægteskab. Af hensyn til familielivet og den menneskelige værdighed og på visse betingelser for at undgå misbrug er det derfor nødvendigt at træffe foranstaltninger for at sikre, at de berørte personer i sådanne tilfælde bevarer deres opholdsret.
- (14) Indførelse af en permanent opholdstilladelse for unionsborgere, der har valgt at tage varigt ophold i en medlemsstat, styrker fornemmelsen af at være unionsborger og er en afgørende faktor for at fremme den sociale samhørighed, der er et af Fællesskabets grundlæggende mål. Unionsborgere bør derfor efter fire års regelmæssigt og uafbrudt ophold sikres en permanent opholdsret.
- (15) Man bør imidlertid bevare visse særlige fordele for unionsborgere, der er lønmodtagere eller selvstændige, og som udgør erhvervede rettigheder efter Kommissionens forordning (EØF) nr. 1251/70 af 29. juni 1970 om arbejdstageres ret til at blive boende på en medlemsstats område efter at have haft beskæftigelse dér¹² og Rådets direktiv 75/34/EØF af 17. december 1974 om retten til at blive boende på en anden medlemsstats område efter at have været lønmodtager eller have udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed¹³.
- (16) Når unionsborgere anvender deres permanente opholdsret, betyder det, at denne ret udvides til også at omfatte familiemedlemmer. Hvis en unionsborger, der har været lønmodtager eller udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed, afgår ved døden i løbet af sit arbejdsliv, før den pågældende har erhvervet en permanent opholdsret, skal familiemedlemmerne ligeledes have ret til at erhverve en permanent opholdsret på særlige betingelser.
- (17) For at den permanente opholdsret kan blive et egentlig middel til integration i samfundet i det værtsland, hvor unionsborgeren er bosat, er denne ret ikke underkastet særlige betingelser, og den sikrer fuldstændig samme behandling som medlemsstatens egne statsborgere og en maksimal beskyttelse mod udvisning.
- (18) Erhvervelse af en permanent opholdsret giver derfor unionsborgere og deres familiemedlemmer yderligere rettigheder og en øget beskyttelse. Denne ret bør derfor fastslås ved udstedelse af en tidsubegrænset opholdstilladelse.
- (19) Ifølge princippet om ikke-diskriminering skal unionsborgere og deres familiemedlemmer behandles på samme måde som medlemsstaternes egne statsborgere på de

¹² EFT L 142 af 30.6.1970, s. 24.

¹³ EFT L 14 af 20.1.1975, s. 10.

områder, der er dækket af traktaten. Før der imidlertid indrømmes en permanent opholdsret, skal værtslandet tage stilling til, om det har til hensigt at lade de personer, der ikke har erhvervsmæssig beskæftigelse, være omfattet af det sociale system og sygesikring, og om det vil yde studiestøtte til unionsborgere, der tager ophold på dets område for at studere.

- (20) Traktatens artikel 39, stk. 3, artikel 46, stk. 1, og artikel 55 fastsætter begrænsninger for udøvelsen af retten til fri bevægelighed af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed. Ved Rådets direktiv 64/221/EØF¹⁴ samordnes de særlige foranstaltninger, som gælder for udlændinge med hensyn til indrejse og ophold, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed.
- (21) På baggrund af EF-Domstolens retspraksis og den grundlæggende ret til fri bevægelighed er det nødvendigt at præcisere de betingelser og proceduremæssige regler, ifølge hvilke der kan træffes en beslutning om afvisning af indrejse eller udsendelse af unionsborgere og familiemedlemmer.
- (22) Udsendelse af unionsborgere og deres familiemedlemmer begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed er en radikal foranstaltning, der kan medføre store vanskeligheder for de personer, der har anvendt de rettigheder og friheder, der følger af traktaten, og som virkelig er integreret i værtslandet. Det er derfor nødvendigt at begrænse omfanget af sådanne foranstaltninger og tage højde for den pågældende persons integration og forbyde udsendelse af unionsborgere og familiemedlemmer, der har opnået permanent opholdsret, og af mindreårige familiemedlemmer.
- (23) Det er ligeledes nødvendigt at fastlægge reglerne for den administrative procedure for at sikre et højt beskyttelsesniveau for unionsborgere og deres familiemedlemmer i tilfælde af afvisning af indrejse og ophold i en anden medlemsstat og samtidig sikre overholdelse af princippet om, at administrative foranstaltninger skal ledsages af en tilstrækkelig begrundelse.
- (24) Unionsborgere og deres familiemedlemmer skal under alle omstændigheder have mulighed for domstolsprøvelse i tilfælde af afvisning af indrejse og ophold i en anden medlemsstat, og de må ikke diskrimineres i forhold til medlemsstatens egne statsborgere hvad angår betingelserne for indgivelse af klage og procedureforløb.
- (25) I overensstemmelse med EF-Domstolens retspraksis skal det understreges, at unionsborgere og familiemedlemmer, der har været genstand for en afgørelse om udsendelse, har ret til at indgive ny ansøgning efter udløbet af en rimelig frist, der højst kan være på to år.
- (26) På grund af de nye betingelser, der fastsættes i dette direktiv, for udøvelse af retten til fri bevægelighed, er det nødvendigt at ophæve eller fjerne de bestemmelser, der er i modstrid med dette direktiv, samtidig med at nationale regler, der er mere gunstige, kan finde anvendelse.
- (27) I dette direktiv overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, som bl.a bekræftes ved Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder -

¹⁴ Den danske specialudgave, første serie (63-64), s. 109. EFT L 56 af 4.4.1964, s. 850. Direktivet er senest ændret ved direktiv 75/35/EØF (EFT L 14 af 20.1.1975, s. 14).

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Kapitel I

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 1

Område

I dette direktiv fastslås:

- a) betingelserne for udøvelse af retten til fri bevægelighed og ophold for unionsborgere og deres familiemedlemmer
- b) unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til permanent ophold i medlemsstaterne
- c) begrænsningerne for udøvelse af disse rettigheder ud fra hensynet til den offentlige orden, sikkerhed og sundhed.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

1. Unionsborger: enhver person, der er statsborger i en medlemsstat.
2. Familiemedlem:
 - a) ægtefælle
 - b) ugift partner, hvis lovgivningen i værtslandet sidestiller ugifte par med gifte par og under overholdelse af betingelserne i denne lovgivning
 - c) egne direkte efterkommere eller efterkommere af ægtefælle eller ugift partner ifølge litra b)
 - d) egne slægtninge i opstigende linje og ægtefællens eller den ugifte partners slægtninge i opstigende linje ifølge litra b).
3. Værtsland: den medlemsstat, hvortil unionsborgeren rejser med henblik på at udøve retten til fri bevægelighed og ophold.

Artikel 3

Omfattede personer

1. Dette direktiv finder anvendelse på enhver unionsborger, der rejser til eller tager ophold i en anden medlemsstat end den, hvor vedkommende er statsborger, samt familiemedlemmer, således som defineret i artikel 2, nr. 2, uanset nationalitet, der ledsager unionsborgeren eller slutter sig til denne.

2. Medlemsstaterne skal lette indrejse og ophold for alle andre familiemedlemmer, der ikke er omfattet af bestemmelserne i artikel 2, nr. 2, hvis disse i hjemlandet forsørges eller hører til den unionsborgers husstand, der er hovedindehaveren af retten til ophold, uden at det berører disse personers personlige ret til fri bevægelighed og ophold.

Artikel 4

Ikke-forskelsbehandling

Medlemsstaterne iværksætter bestemmelserne i dette direktiv uden forskelsbehandling på grund af køn, race, farve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politiske eller andre anskuelser, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, handicap, alder eller seksuel orientering.

Kapitel II

RETEN TIL AT FÆRDES OG TAGE OPHOLD PÅ INDTIL SEKS MÅNEDER

Artikel 5

Ret til udrejse

1. Enhver unionsborger har ret til at forlade en medlemsstats område for at rejse til en anden medlemsstat, hvis vedkommende er i besiddelse af et gyldigt identitetskort eller pas.

Familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, har samme ret som den unionsborger, som de ledsager eller slutter sig til.

2. Personer, der er omfattet af bestemmelserne i stk. 1, kan ikke pålægges visumpligt eller en lignende forpligtelse ved udrejse.
3. Medlemsstaterne udsteder og fornyr til deres borgere identitetskort eller pas, der udtrykkeligt angiver statsborgerskab.
4. Pas skal mindst være gyldige i alle Den Europæiske Unions medlemsstater og i de direkte transitlande mellem disse. Når lovgivningen i en medlemsstat ikke foreskriver udstedelse af identitetskort, skal gyldigheden af pas ved udstedelse eller fornyelse være på mindst fem år.

Artikel 6

Ret til indrejse og ophold på indtil seks måneder

1. Medlemsstaterne tillader, at unionsborgere og deres familiemedlemmer uanset nationalitet har ret til at indrejse på deres område, hvis de er i besiddelse af et gyldigt identitetskort eller pas.

Der kan ikke over for unionsborgere stilles krav om indrejsevisum eller indføres lignende forpligtelser.

2. Familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, kan kun pålægges pligt til at være i besiddelse af et visum til kortvarigt ophold i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 539/2001. Besiddelse af en gyldig opholdstilladelse udstedt af en medlemsstat kan sidestilles med et visum.

Medlemsstaterne bistår disse personer med henblik på at få de nødvendige visa. Disse visa er gratis.

3. Værtslandet påstempler ikke indrejse eller udrejse i pas, der tilhører et familiemedlem, der ikke er statsborger i en medlemsstat, hvis den pågældende person er i besiddelse af en opholdstilladelse.
4. Når unionsborgeren eller familiemedlemmet ikke besidder de krævede rejsedokumenter eller eventuelt de nødvendige visa, bistår den omhandlede medlemsstat disse personer med at opnå eller fremskaffe de nødvendige dokumenter, eller få bekræftet eller på anden måde bevist, at de er omfattet af retten til bevægelse, før personerne afvises.
5. Unionsborgeres ret til at rejse ind på en medlemsstats område omfatter retten til at tage ophold i en periode på højst seks måneder, hvis de medbringer et gyldigt identitetskort eller pas. Den pågældende medlemsstat kan kun pålægge den pågældende person at anmelde sin tilstedeværelse på området inden for en frist på mindst femten dage. Misligholdelse af denne forpligtelse kan gøres til genstand for sanktioner, der er ikke-diskriminerende og står i et rimeligt forhold til overtrædelsen.
6. Bestemmelserne i stk. 5 finder ligeledes anvendelse på familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, og som ledsager eller slutter sig til en unionsborger. Hvis sidstnævnte imidlertid er omfattet af en visumforpligtelse, skal de i overensstemmelse med artikel 9 søge om opholdstilladelse, før visumet udløber.

Kapitel III

RET TIL OPHOLD AF MERE END SEKS MÅNEDERS VARIGHED

Artikel 7

Betingelser for udøvelse af denne ret

1. Enhver unionsborger har ret til at opholde sig på en anden medlemsstats område i mere end seks måneder:
 - a) hvis den pågældende person har erhvervmæssig beskæftigelse som arbejdstager eller selvstændig, eller
 - b) hvis den pågældende person råder over tilstrækkelige midler til sig selv og sine familiemedlemmer, således at opholdet ikke bliver en byrde for værtslandets sociale system, og er omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtslandet, eller
 - c) hvis den pågældende person er studerende og følger en erhvervsuddannelse, eller

- d) hvis den pågældende person er familiemedlem til en unionsborger, der opfylder betingelserne i litra a), b) eller c).
2. Opholdsretten omfatter også familiemedlemmer til unionsborgere, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, når familiemedlemmerne ledsager eller slutter sig til unionsborgeren i værtslandet, forudsat at unionsborgeren opfylder betingelserne i stk. 1, litra a), b) eller c).

Artikel 8

Administrative formaliteter for unionsborgere

1. For ophold af mere end seks måneders varighed kan værtslandet kræve, at unionsborgere lader sig registrere hos de kompetente myndigheder.
2. Fristen for registrering skal være på mindst seks måneder fra ankomstdatoen. Opholdsretten fastslås ved en umiddelbar udstedelse af et bevis for registrering, hvorpå den registrerede persons navn og adresse samt dato for registrering anføres. Misligholdelse af forpligtelsen til at lade sig registrere kan gøres til genstand for sanktioner, der er ikke-diskriminerende, og som står i et rimeligt forhold til overtrædelsen.
3. Med henblik på udstedelse af beviset for registrering kan medlemsstaterne udelukkende anmode unionsborgere i en af de situationer, der omhandles i artikel 7, stk. 1, litra a) og b), om at forevise et gyldigt identitetskort eller pas og ved en erklæring eller på tilsvarende måde efter de pågældende personers eget valg godtgøre, at de opfylder betingelserne i artikel 7, stk. 1, litra a) eller b).
4. Med henblik på udstedelse af et bevis for registrering kan medlemsstaterne udelukkende anmode unionsborgere i den situation, der omhandles i artikel 7, stk. 1, litra c), om at forevise et gyldigt identitetskort eller pas og et bevis for at være tilmeldt en godkendt uddannelsesinstitution med henblik på som hovedaktivitet at følge en erhvervsuddannelse, samt ved en erklæring eller på tilsvarende måde efter eget valg godtgøre, at de råder over tilstrækkelige midler, så hverken de selv eller deres familiemedlemmer bliver en byrde for værtslandets sociale system under opholdet samt at der er omfattet af en sygeforsikring, der dækker alle risici i værtslandet.
5. Medlemsstaterne fastsætter ikke det beløb, som de anser for tilstrækkelige midler.
6. Med henblik på udstedelse af en attest for registrering til unionsborgeres familiemedlemmer, der er statsborgere i en medlemsstat, kan medlemsstaterne kræve følgende dokumenter:
 - a) et gyldigt identitetskort eller pas
 - b) et dokument, der viser den familiemæssige tilknytning
 - c) eventuelt bevis for registrering for den unionsborger, de ledsager eller slutter sig til
 - d) i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra b), bevis for, at de dér nævnte betingelser er opfyldt

- e) i de tilfælde, der er omhandlet i artikel 3, stk. 2, et dokument udstedt af den kompetente myndighed i hjemlandet, der attesterer, at de forsørges af unionsborgeren, eller at de hørte til dennes husstand i hjemlandet.
7. Medlemsstaterne skal i nedenstående tilfælde udstede et bevis for registrering til arbejdstagere, der ikke længere arbejder som lønmodtagere eller selvstændige:
- a) hvis den pågældende person er midlertidig uarbejdsdygtig som følge af en sygdom eller en ulykke
 - b) hvis den pågældende person er uforskyldt arbejdsløs, og dette er behørigt konstateret, og personen melder sig til arbejdsformidlingen for at få arbejde
 - c) hvis den pågældende person er uforskyldt arbejdsløs efter udløbet af en ansættelseskontrakt af mindre end et års varighed, og personen melder sig til arbejdsformidlingen for at få arbejde. I det tilfælde kan vedkommende bevare sin status som arbejdstager i en periode, der mindst skal være på seks måneder. Hvis den pågældende person har erhvervet ret til arbejdsløshedsunderstøttelse, vil vedkommende bevare denne ret, indtil den udløber
 - d) hvis den pågældende person påbegynder en erhvervsuddannelse. Medmindre personen uforskyldt er arbejdsløs, kan status som arbejdstager kun bevares, hvis der er en forbindelse mellem den tidligere erhvervsmæssige beskæftigelse og den omhandlede uddannelse.

Artikel 9

Administrative formaliteter for familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat

1. Medlemsstaterne udsteder opholdstilladelse til familiemedlemmer til unionsborgere, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, når opholdet forventes at blive af mere end seks måneders varighed.
2. Fristen for at ansøge om opholdstilladelse skal være på mindst seks måneder fra ankomstdatoen. Familiemedlemmer, der er omfattet af visumpligten, skal imidlertid ansøge om opholdstilladelse, før visumet udløber.
3. Misligholdelse af forpligtelsen til at ansøge om opholdstilladelse kan gøres til genstand for sanktioner, der er ikke-diskriminerende, og som står i et rimeligt forhold til overtrædelsen.

Artikel 10

Udstedelse af opholdstilladelse

1. Retten til ophold for familiemedlemmer til unionsborgere, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, fastslås ved udstedelse af dokumentet "opholdstilladelse for en unionsborgers familiemedlem" senest tre måneder efter indgivelse af ansøgning. Der udstedes straks gratis kvittering for indgivelse af ansøgning. Det skal fremgå af denne kvittering, at den pågældende person er familiemedlem til en unionsborger.

2. Med henblik på udstedelse af opholdstilladelse kræver medlemsstaterne forevisning af de dokumenter, der er nævnt i artikel 8, stk. 6.

Artikel 11

Opholdstilladelsens gyldighed

1. Den opholdstilladelse, der er nævnt i artikel 10, stk. 1, er gyldig i mindst fem år efter udstedelsen.
2. Afbrydelser i opholdet af en varighed på ikke over seks på hinanden følgende måneder og af længere varighed af særlige grunde, som f.eks. militærtjeneste, alvorlig sygdom, graviditet og barsel, studier eller erhvervsuddannelse, udstationering til en anden medlemsstats område eller et tredjeland, berører ikke opholdstilladelsens gyldighed.

Artikel 12

Bevarelse af opholdsretten for familiemedlemmer i tilfælde af unionsborgerens død eller udrejse

1. Uanset bestemmelserne i andet afsnit påvirker en unionsborgers død eller udrejse af værtslandet ikke opholdsretten for familiemedlemmer, der er statsborgere i en medlemsstat.

Før de pågældende personer opnår permanent opholdsret, skal de selv opfylde betingelserne i artikel 7, stk. 1, litra a), b), c) eller d).

2. Uanset bestemmelserne i andet afsnit mister familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, ikke deres opholdsret, hvis den unionsborger, de er knyttet til, afgår ved døden.

Før de pågældende personer opnår en permanent opholdsret, er deres ret til ophold betinget af, at de udøver en erhvervmæssig beskæftigelse som arbejdstagere eller selvstændige, eller at de har rådighed over tilstrækkelige midler til sig selv og deres familiemedlemmer, således at de ikke under opholdet bliver en byrde for værtslandets sociale system, ligesom de skal være omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtslandet, eller i værtslandet have status som familiemedlem til en person, der opfylder disse betingelser.

De nævnte midler antages at være tilstrækkelige, når de overstiger det niveau for midler, der giver værtslandets egne statsborgere mulighed for at modtage social bistand. Når dette kriterium ikke kan finde anvendelse, anses ansøgerens midler for at være tilstrækkelige, når de mindst svarer til den laveste socialhjælp, der udbetales i værtslandet.

3. Hvis en unionsborger udrejser, mister unionsborgeres børn, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, ikke deres opholdsret, hvis de er bosiddende i værtslandet og er tilmeldt en uddannelsesinstitution på sekundærniveau eller højere, før de har afsluttet deres studier.

Artikel 13

Bevarelse af opholdsretten for familiemedlemmer i tilfælde af skilsmisse eller ophævelse af ægteskabet

1. Uanset bestemmelserne i andet afsnit påvirker skilsmisse eller ophævelse af ægteskabet ikke opholdsretten for familiemedlemmer til unionsborgere, der er statsborgere i en medlemsstat.

Før de pågældende personer opnår en permanent opholdsret, skal de selv opfylde betingelserne i artikel 7, stk. 1, litra a), b), c) eller d).

2. Uanset bestemmelserne i andet afsnit betyder skilsmisse eller ophævelse af ægteskabet ikke, at familiemedlemmer til unionsborgere, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, mister deres opholdsret:
 - a) hvis ægteskabet indtil begyndelsen af proceduren til skilsmissen eller ophævelsen af ægteskabet har varet i mindst fem år, heraf mindst et år i værtslandet, eller
 - b) hvis forældremyndigheden til unionsborgerens børn er overdraget en ægtefælle, der ikke er statsborger i en medlemsstat, ifølge ægtefællernes ønske eller ved en retsafgørelse, eller
 - c) hvis der foreligger en særlig vanskelig situation.

Før de pågældende personer opnår en permanent opholdsret, er deres ret til ophold betinget af, at de har erhvervmæssig beskæftigelse som arbejdstagere eller selvstændige, eller at de har rådighed over tilstrækkelige midler til sig selv og deres familiemedlemmer, således at de ikke under opholdet bliver en byrde for værtslandet, ligesom de skal være omfattet af en sygeforsikring, der dækker samtlige risici i værtslandet, eller i værtslandet have status som familiemedlem til en person, der opfylder disse betingelser.

De tilstrækkelige midler, der er nævnt i andet afsnit, er de samme som i artikel 12, stk. 2, tredje afsnit.

Kapitel IV

PERMANENT OPHOLDSRET

AFSNIT I

ERHVERVELSE AF PERMANENT OPHOLDSRET

Artikel 14

Generelle regler for unionsborgere og familiemedlemmer

1. Unionsborgere, der lovligt har haft bopæl fire år i træk i værtslandet, har ret til at tage permanent ophold på dets område. Denne ret er ikke underlagt betingelserne i kapitel III.

2. Bestemmelserne i stk. 1 finder ligeledes anvendelse på familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, og som har boet sammen med unionsborgeren fire år i træk i værtslandet.
3. Når først der er opnået permanent opholdsret, fortabes denne ret kun ved fravær fra værtslandet i fire år i træk.

Artikel 15

Undtagelser for arbejdstagere, der ikke længere har erhvervsmæssig beskæftigelse i værtslandet, og deres familiemedlemmer

1. Som en undtagelse fra bestemmelserne i artikel 14 skal medlemsstaterne give permanent opholdsret til følgende personer, selv om de ikke har haft fast bopæl i landet i fire år i træk:
 - a) arbejdstagere eller selvstændige, der, når de ophører med den erhvervsmæssige beskæftigelse, har nået den alder, som er fastsat i den pågældende medlemsstats lovgivning for ret til alderspension, eller som ophører med at være lønmodtagere og går på førtidspension, når de mindst har været erhvervsaktive i de seneste tolv måneder og har haft fast bopæl i landet i mindst tre år i træk.

Hvis lovgivningen i den pågældende medlemsstat ikke giver visse kategorier af selvstændige ret til alderspension, betragtes aldersbetingelsen som opfyldt, når de pågældende personer er fyldt 60 år.

- b) lønmodtagere eller selvstændige, der efter at have haft fast bopæl i den pågældende medlemsstat i mere end to år i træk, ophører med at være erhvervsaktive som følge af en permanent uarbejdsdygtighed.

Hvis denne uarbejdsdygtighed er en følge af en arbejdsulykke eller en erhvervs sygdom, der giver ret til en ydelse, der helt eller delvis betales af en statslig institution, stilles der ingen krav om opholdets varighed.

- c) arbejdstagere eller selvstændige, der efter tre års erhvervsaktivitet og fast bopæl i en given medlemsstat, arbejder som lønmodtagere eller selvstændige i en anden medlemsstat og samtidig beholder deres bopæl i den første medlemsstat, som de pågældende personer i princippet vender tilbage til hver dag eller mindst en gang om ugen.

Med henblik på erhvervelse af rettighederne i første afsnit, litra a) og b), betragtes erhvervsaktivitet på den anden medlemsstats område som erlagt på opholdsmedlemsstatens område.

Perioder med uforskyldt arbejdsløshed behørigt bekræftet af den kompetente arbejdsformidling, eller perioder uden arbejde, som den pågældende person ikke har indflydelse på, og fravær fra arbejde eller ophør på grund af sygdom eller ulykke, betragtes som perioder med beskæftigelse.

2. Betingelserne vedrørende varigheden af ophold og beskæftigelse efter stk. 1, litra a), og betingelserne vedrørende opholdets varighed efter stk. 1, litra b), gælder ikke, hvis arbejdstagerens ægtefælle er statsborger i den pågældende medlemsstat eller har

mistet sit statsborgerskab i den pågældende medlemsstat som følge af ægteskab med den pågældende person.

3. Familiemedlemmer til en arbejdstager eller selvstændig, der har erhvervet en permanent opholdsret efter stk. 1, har ligeledes uanset nationalitet en permanent opholdsret i værtslandet.
4. Hvis en arbejdstager afgår ved døden i løbet af sit arbejdsliv, før vedkommende har erhvervet en permanent opholdsret på værtslandets område efter stk. 1, har familiemedlemmer uanset nationalitet en permanent opholdsret i værtslandet, hvis:
 - a) arbejdstageren eller den selvstændige har haft fast bopæl i den pågældende medlemsstat i mindst et år på datoen for dødsfaldet, eller
 - b) dødsfaldet skyldes en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom, eller
 - c) den efterlevende ægtefælle har mistet sit statsborgerskab i den pågældende stat efter ægteskab med arbejdstageren.

Artikel 16

Erhvervelse af permanent opholdsret for visse familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat

Uanset bestemmelserne i artikel 15 vil familiemedlemmer til unionsborgere som omhandlet i artikel 12, stk. 2, og artikel 13, stk. 2, der opfylder betingelserne i disse bestemmelser, opnå en permanent opholdsret efter at have haft fast bopæl i værtslandet i fire år i træk.

AFSNIT II

ADMINISTRATIVE FORMALITETER

Artikel 17

Permanent opholdstilladelse

1. Medlemsstaterne udsteder en permanent opholdstilladelse til personer med permanent opholdsret inden for en frist på tre måneder efter indgivelse af ansøgning. Den permanente opholdstilladelse er tidsubegrænset. Den fornyes automatisk hvert tiende år.
2. Fristen for indgivelse af ansøgning om permanent opholdstilladelse skal være på mindst to år fra erhvervelsen af denne ret. Familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, skal imidlertid indgive en sådan ansøgning, før deres første opholdstilladelse udløber.

Misligholdelse af forpligtelsen til at ansøge om opholdstilladelse kan gøres til genstand for sanktioner, der er ikke-diskriminerende, og som står i et rimeligt forhold til overtrædelsen.
3. Afbrydelser af opholdet, der ikke overskrider fire år, påvirker ikke den permanente opholdstilladelses gyldighed.

Artikel 18

Opholdets kontinuitet

1. Opholdets kontinuitet kan attesteres med ethvert bevismiddel, der anvendes i bopælslandet. Kontinuiteten berøres hverken af midlertidigt fravær, der ikke overstiger i alt seks måneder om året, eller længere fravær af væsentlige grunde, f.eks. på grund af aftjening af værnepligt, alvorlig sygdom, graviditet og barsel, færdiggørelse af en almen uddannelse eller en erhvervsuddannelse eller udstationering i en anden medlemsstat eller i et tredjeland.
2. Opholdets kontinuitet afbrydes af enhver lovligt truffet udsendelsesafgørelse, med mindre gennemførelsen af denne foranstaltning er gjort betinget eller udsættes.

Kapitel V

FÆLLES BESTEMMELSER FOR OPHOLDSRET OG PERMANENT OPHOLDSRET

Artikel 19

Geografisk anvendelsesområde

Opholdsretten og den permanente opholdsret gælder på hele medlemsstatens område. Medlemsstaterne kan kun indføre geografiske begrænsninger for opholdsretten og den permanente opholdsret, hvis der også findes sådanne begrænsninger for medlemsstatens egne statsborgere.

Artikel 20

Tilknyttede rettigheder

Unionsborgeres familiemedlemmer, som har opholdsret eller permanent opholdsret i en medlemsstat, har uanset nationalitet ret til at udøve erhvervsmæssig beskæftigelse som lønmodtagere eller selvstændige.

Artikel 21

Ligebehandling

1. Traktatens bestemmelser anvendes uden forskelsbehandling på unionsborgere, der er bosat i værtslandet, og på medlemsstatens egne statsborgere.

Denne ret gælder også familiemedlemmer, der ikke er statsborgere i en medlemsstat, men som har opholdsret eller permanent opholdsret.
2. Uden at det berører bestemmelserne i stk. 1 er værtslandet ikke forpligtet til, før de pågældende har erhvervet permanent opholdsret, at give andre personer end arbejdstagere eller selvstændige og deres familiemedlemmer ret til sociale ydelser eller at yde studiestøtte til personer, der har opholdsret, og som opholder sig i den pågældende medlemsstat for at studere.

Artikel 22

Generelle bestemmelser om opholdsdokumenter

1. Besiddelse af et bevis for registrering, et bevis for indgivelse af ansøgning om opholdstilladelse, en opholdstilladelse for familiemedlemmer eller en permanent opholdstilladelse er under ingen omstændigheder en betingelse for udøvelse af erhvervsmæssig beskæftigelse, indrømmelse af en ydelse eller en fordel eller en hvilken som helst anden administrativ foranstaltning.
2. De dokumenter, der er nævnt i stk. 1, udstedes gratis eller mod betaling af et beløb, der ikke er højere end de gebyrer og afgifter, som medlemsstatens egne statsborgere betaler for udstedelse af lignende dokumenter.

Artikel 23

De kompetente myndigheders kontrol

Medlemsstaterne kan kontrollere, om den forpligtelse, der eventuelt følger af national lov om altid at kunne forevise bevis for registrering eller opholdstilladelse, overholdes, hvis den samme forpligtelse gælder for den pågældende medlemsstats egne statsborgere med hensyn til fremvisning af identitetskort.

Hvis denne forpligtelse ikke overholdes, kan medlemsstaterne anvende de samme sanktioner som for medlemsstatens egne statsborgere, hvis disse ikke er i stand til at forevise et identitetskort.

Artikel 24

Proceduremæssige garantier

1. Uanset bestemmelserne i kapitel VI finder procedurerne efter artikel 28 og 29 tilsvarende anvendelse på alle afgørelser om udsendelse, som værtslandet måtte træffe vedrørende unionsborgere eller deres familiemedlemmer med begrundelse i andet end i den offentlige orden, sikkerhed og sundhed.
2. Værtslandet kan ikke lade den i stk. 1 omhandlede udsendelsesafgørelse ledsage af et indrejseforbud.

Kapitel VI

BEGRÆNSNINGER I RETTEN TIL INDREJSE OG OPHOLD AF HENSYN TIL DEN OFFENTLIGE ORDEN, SIKKERHED OG SUNDHED

Artikel 25

Generelle principper

1. Bestemmelserne i dette kapitel finder anvendelse på afgørelser om afvisning af indrejse eller om udsendelse af en unionsborger eller et familiemedlem uanset nationalitet, der træffes af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed. Der kan ikke gives en økonomisk begrundelse for en sådan afgørelse.

2. Foranstaltninger truffet af hensyn til den offentlige orden eller sikkerhed skal udelukkende begrundet med de berørtes personlige adfærd. En tidligere straffedom kan ikke alene uden videre begrunde anvendelsen af sådanne foranstaltninger.

Den personlige adfærd skal udgøre en umiddelbar og alvorlig trussel, der påvirker en grundlæggende samfundsinteresse. Begrundelser, der ikke vedrører den individuelle sag, eller som har generel præventiv karakter, kan ikke anvendes.

Den personlige adfærd kan ikke betragtes som en tilstrækkelig alvorlig trussel, hvis den berørte medlemsstat ikke træffer strenge repressive foranstaltninger for den samme adfærd over for medlemsstatens egne statsborgere.

3. Udløbet af det identitetspapir, der har muliggjort indrejse i værtslandet, og udstedelse af bevis for registrering eller opholdstilladelse kan ikke begrunde en udsendelse.
4. Værtslandet kan, når det skønner det påkrævet, i forbindelse med udstedelse af bevis for registrering eller opholdstilladelse anmode om oplysninger om unionsborgeres eller familiemedlemmers eventuelle tidligere straffe fra hjemlandet og eventuelt fra andre medlemsstater. Sådanne forespørgsler må ikke antage en systematisk karakter. Den adspurgte medlemsstat skal besvare forespørgslen inden for en frist på to måneder.
5. Den stat, der har udstedt identitetsdokumentet, skal uden særlige formaliteter lade indehaveren af dette dokument indrejse på sit område, selv om det er udløbet, eller indehaverens statsborgerskab anfægtes.

Artikel 26

Beskyttelse mod udsendelse

1. Værtslandet skal, før der træffes afgørelse om udsendelse med begrundelse i den offentlige orden eller sikkerhed, bl.a. tage hensyn til varigheden af den pågældendes ophold, dennes alder, sundhedstilstand, familiemæssige og økonomiske situation, sociale og kulturelle integration i værtslandet og bånd til hjemlandet.
2. Værtslandet kan ikke træffe en udsendelsesafgørelse med begrundelse i den offentlige orden eller sikkerhed i forhold til en unionsborger eller dennes familiemedlemmer, uanset nationalitet, der har erhvervet en permanent opholdsret på medlemsstatens område, eller i forhold til et mindreårigt familiemedlem.

Artikel 27

Offentlig sundhed

1. De eneste sygdomme og former for invaliditet, der kan begrunde en afvisning af indrejse eller ophold på en medlemsstats område, er de sygdomme, der er undergivet karantænepligt ifølge WHO's internationale sundhedsregulativ nr. 2 af 25. maj 1951, samt andre smitsomme infektionssygdomme eller parasitære sygdomme i det omfang, der i værtslandet er truffet beskyttelsesforanstaltninger mod dem af hensyn til landets egne borgere. Medlemsstaterne kan indføre nye bestemmelser og en mere restriktiv praksis end det, der er gældende på direktivets ikrafttrædelsesdato.

2. Hvis der opstår sygdomme eller former for invaliditet, efter at de pågældende personer har ladet sig registrere hos bopælslandets myndigheder eller efter udstedelse af den første opholdstilladelse, kan dette ikke begrunde en afvisning af udstedelse af permanent opholdstilladelse eller en udsendelse af landet.
3. Medlemsstaterne kan, hvis det er begrundet, kræve, at indehavere af en opholdsret underkastes en gratis lægeundersøgelse for at fastslå, at de ikke lider af de sygdomme, der er nævnt i stk. 1. Sådanne lægeundersøgelser kan ikke gennemføres systematisk.

Artikel 28

Meddelelse af beslutninger

1. Afgørelser om afvisning af indrejse eller udsendelse skal meddeles de pågældende personer på en måde, der giver mulighed for at forstå beslutningens indhold og virkning.
2. De præcise og fuldstændige begrundelser vedrørende den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed, der er grundlaget for en sådan afgørelse, skal meddeles den pågældende person skriftligt, med mindre der er tale om begrundelser, der angår statens sikkerhed.
3. I meddelelsen skal det angives, til hvilken retsmyndighed der kan indgives klage samt fristen herfor og eventuelt fristen for at forlade landet. Med mindre der er tale om behørigt begrundede hastetilfælde, skal denne frist være på mindst femten dage, hvis den pågældende person endnu ikke har ladet sig registrere hos myndighederne i bopælslandet eller endnu ikke har modtaget en opholdstilladelse, og én måned i andre tilfælde.

Artikel 29

Proceduremæssige garantier

1. Træffes der afgørelse om at afvise indrejse eller om udsendelse eller at afvise udstedelse af bevis for registrering, opholdstilladelse eller permanent opholdstilladelse med begrundelse i den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed, har den pågældende adgang til administrativ og retlig prøvelse af afgørelsen i værtslandet.
2. Hvis sagen kan prøves administrativt, træffer forvaltningsmyndigheden, medmindre sagen er særlig hastende, først afgørelse efter i værtslandet at have indhentet udtalelse fra en myndighed, der skal være en anden end den myndighed, der træffer afgørelser efter stk. 1, og den pågældende person skal efter anmodning have mulighed for selv at fremlægge sit forsvar, medmindre det af hensyn til statens sikkerhed ikke er muligt, eller kunne lade sig bistå eller repræsentere ifølge de procedureregler, der følger af den nationale lovgivning.
3. Ved domstolsprøvelse, der ikke har opsættende virkning, skal domstolen have mulighed for ifølge proceduren om anvendelse af foreløbige forholdsregler at udsætte den påklagede afgørelses gennemførelse, indtil sagen er endelig afgjort.

4. Den domstol, som sagen indbringes for, skal sikre, at afgørelsen er lovligt truffet, og tage stilling til de forhold, der begrundet den påtænkte foranstaltning. Denne domstol sikrer ligeledes, at afgørelsen står i et rimeligt forhold til de krav, der følger af artikel 26.
5. Medlemsstaterne kan beslutte, at den pågældende person ikke må opholde sig i landet, indtil sagen skal behandles, men de kan ikke forbyde den pågældende person selv at give møde for den nationale domstol.

Artikel 30

Varigheden af et indrejseforbud

1. Medlemsstaterne kan ikke over for de personer, der er omfattet af dette direktiv, udstede et indrejseforbud for livstid.
2. Personer, der af hensyn til den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed bliver udsendt, kan indgive en ny ansøgning om adgang til området efter udløbet af en rimelig frist afhængig af omstændighederne, dog senest to år regnet fra den udsendelsesafgørelse, der er gyldigt truffet ifølge fællesskabsretten, og angive enhver konkret ændring af de forhold, der begrundede den første udsendelsesafgørelse.

Den pågældende medlemsstat skal behandle den nye ansøgning inden for en frist på tre måneder fra indgivelsen.

3. Personer, der er omfattet af bestemmelserne i stk. 2, kan ikke rejse ind i medlemsstaten, så længe den nye ansøgning behandles.

Artikel 31

Udsendelse som straf eller anden foranstaltning

1. Værtslandet kan kun træffe en udsendelsesafgørelse som en straf eller som anden foranstaltning ud over fængselsstraf, hvis betingelserne i artikel 25, 26, 27 og 30, stk. 1, overholdes.
2. Før en udsendelsesafgørelse gennemføres, skal den pågældende medlemsstat sikre, at faren for den offentlige orden og sikkerhed fortsat eksisterer, og den skal vurdere, om de forhold, der førte til den oprindelige udsendelsesafgørelse, har ændret sig.

Kapitel VII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 32

Offentliggørelse

Medlemsstaterne oplyser unionsborgerne og deres familiemedlemmer om deres rettigheder og forpligtelser på de områder, direktivet dækker.

Artikel 33

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter de sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget til gennemførelse af nærværende direktiv, og træffer enhver fornøden foranstaltning til at sikre deres iværksættelse. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning samt være de samme som de sanktioner, som medlemsstaterne anvender for deres egne statsborgere i tilfælde af mindre overtrædelser. Medlemsstaterne giver senest på den i artikel 37 anførte dato Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser, og enhver senere ændring meddeles omgående.

Artikel 34

Mere gunstige nationale bestemmelser

Bestemmelserne i dette direktiv berører ikke de love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne, der er mere gunstige for de personer, der omfattes af direktivet.

Artikel 35

Bortfald

1. Artikel 10 og 11 i forordning (EØF) nr. 1612/68 udgår med virkning fra den 1. juli 2003.
2. Direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF ophæves med virkning fra den 1. juli 2003.

Artikel 36

Rapport

Kommissionen forelægger senest den 1. juli 2006 Rådet og Europa-Parlamentet en rapport om anvendelsen af direktivet eventuelt ledsaget af forslag til ændringer. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen de oplysninger, der er nødvendige for udarbejdelsen af denne rapport.

Artikel 37

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør inden den 1. juli 2003 de bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

Medlemsstaterne anvender disse bestemmelser fra den 1. juli 2003.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne sender Kommissionen de vigtigste nationale forskrifter, de udsteder på direktivets område.

Artikel 38

Ikrafttrædelse

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 39

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne

Formand

På Rådets vegne

Formand